

Diagnoza stanu edukacji kulturowej w województwie mazowieckim

**Badanie w ramach programu NCK
„Bardzo Młoda Kultura 2019-2021”**

**Opracowanie: Anna Pietraszko
Warszawa 2019**

Spis treści

Wstęp	3
O projekcie BMK w województwie	4
Nota metodologiczna	10
Wyniki diagnozy	12
I Obszar: Miejsce edukacji kulturowej w politykach publicznych na poziomie województwa	12
Pojęcie edukacji kulturowej w dokumentach regionalnych	12
Edukacja kulturowa a instytucje regionalne	14
II Obszar: Mapowanie zasobów instytucjonalnych w województwie	16
Mapa instytucji kultury w województwie	16
Mapa instytucji oświaty w województwie	18
Mapa sieci BMK w województwie	35
III Obszar: Obszary strategicznej interwencji w skali województwa w ramach BMK	37
Obszary z dużym potencjałem rozwoju edukacji kulturowej:	37
Obszary problemowe wymagające wsparcia w zakresie edukacji kulturowej	41
IV Obszar: Diagnoza potrzeb odbiorców ostatecznych (dzieci i młodzieży) w zakresie edukacji kulturowej	42
Jakich odbiorców ostatecznych wspiera BMK	42
Jak wygląda wsparcie odbiorców ostatecznych w ramach działań i zasobów Operatora regionalnego	43
Podsumowanie diagnozy	47
Decyzje strategiczne Operatora w zakresie budowanie systemu wsparcia edukacji kulturowej	47
Decyzje starategiczne Operatora dotyczące budowania partnerstwa kultury i edukacji	48
Decyzje strategiczne Operatora dotyczące odbiorców ostatecznych	52

Wstęp

Raport pt.: Diagnoza stanu edukacji kulturowej w województwie mazowieckim. Badanie w ramach programu NCK „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021” podsumowuje dane na temat stanu edukacji kulturowej w województwie mazowieckim zebrane i opracowane według wytycznych wspólnych dla wszystkich Operatorów.

Zasadniczym celem badania było zgromadzenie aktualnych informacji na temat działań zrealizowanych w ramach poprzedniej edycji Programu w latach 2016 - 2018, uporządkowanie dostępnych informacji o edukacji kulturowej w województwie mazowieckim (stan obecny) oraz wytyczenie kierunków dalszych działań Operatora odpowiedzialnego za nową edycję Programu.

O projekcie BMK w województwie mazowieckim

Operatorem regionalnym Programu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021: mazowieckie” jest Miejski Ośrodek Kultury „Amfiteatr” w Radomiu. Poprzednia edycja Programu była koordynowana przez Mazowiecki Instytut Kultury, który realizował Program BMK pod nazwą: „Kulturalni Edukatorzy”.

W tym miejscu należy wspomnieć, że forma zarządzania Programem opiera się na sieciowej strukturze. MOK Amfiteatr jest Operatorem jako przedstawiciel sieci Forum Kultury Mazowsze, a poszczególni partnerzy aktywnie włączają się w koordynację i realizację zadania, w zależności od możliwości, kompetencji i doświadczenia. Są to następujące podmioty:

1. Stowarzyszenie Forum Kultury Mazowsze – największa sieć animatorów i edukatorów w województwie. Współorganizator 1., 2. i 3. Mazowieckiego Konwentu Animatorów Kultury. Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego realizuje program wspierania sieci kultury w województwie mazowieckim;
2. Mazowiecki Instytut Kultury – Operator poprzedniej edycji BMK w województwie mazowieckim oraz realizator szeregu działań edukacyjnych, animacyjnych, sieciująco-integracyjnych, badawczych. w obszarze kultury, na skalę całego województwa;
3. Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia – najnowocześniejsza instytucja kultury w Radomiu, posiadająca zaplecze do organizacji dużych wydarzeń kulturalnych;
4. Federacja Mazowia – największa sieć organizacji pozarządowych w województwie. Organizator dużych programów badawczych, szkoleniowych i sieciujących;
5. Fundacja Obserwatorium – realizator ponad 40 projektów badawczych w obszarze kultury oraz ponad 20 programów szkoleniowych skierowanych do sektora kultury i edukacji;
6. Sieć Dyrektorów Domów Kultury Południowego Mazowsza – nieformalna sieć powołana do wymiany informacji i doświadczeń między domami i ośrodkami kultury z regionu;
7. Warszawski Program Edukacji Kulturalnej – pierwszy w Polsce samorządowy program łączący w sposób systemowy sektor kultury i oświaty;
8. Dom Kultury Kadr – najnowocześniejszy dom kultury w Warszawie i zarazem jedna z najaktywniejszych instytucji otwierających się na inicjatywy mieszkańców i grup nieformalnych;
9. Dom Kultury Dorożkarnia – lider w realizacji projektów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. Realizuje szereg projektów we współpracy z sektorem oświaty;

10. Kozienicki Dom Kultury im. Bogusława Klimczuka – współorganizator 2. edycji Mazowieckiego Konwentu Animatorów Kultury;

11. Sokołowski Ośrodek Kultury – instytucja aktywna i widoczna w różnorodnych projektach realizowanych w województwie mazowieckim;

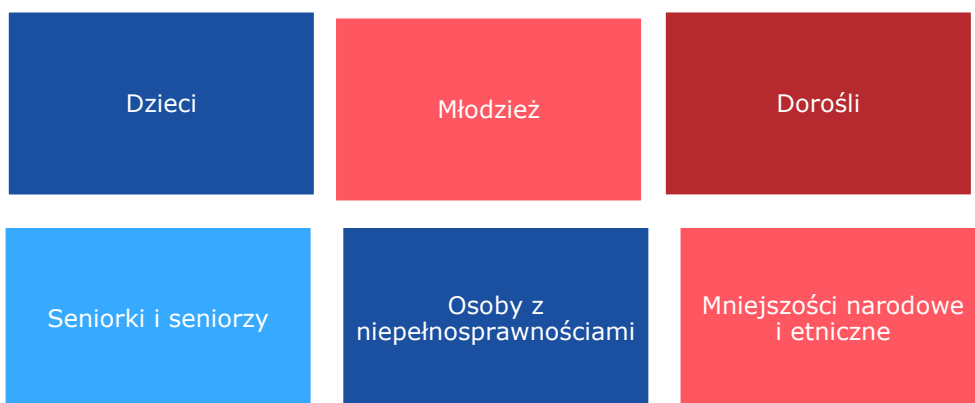
12. Stowarzyszenie „Wagon Inicjatyw” – partner poprzedniej edycji programu BMK. Aktywne stowarzyszenie działające w powiecie żuromińskim;

13. Fundacja Innowatorium – organizacja mająca bogate doświadczenie w tworzeniu projektów oraz gier edukacyjnych.

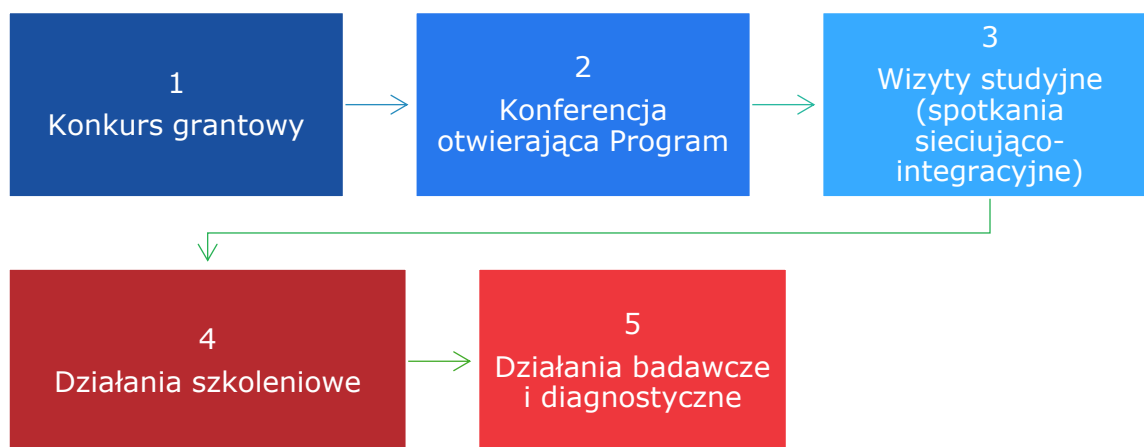
Adresatami projektu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021: mazowieckie” są przede wszystkim osoby zajmujące się animacją i edukacją kulturową w województwie mazowieckim:

Odbiorcami ostatecznymi projektu są:

W projekcie w 2019 roku przewidziano realizację następujących zadań:

Działania, które zostaną podjęte w ramach obecnej edycji Programu, zakładają osiągnięcie następujących rezultatów:

- Wzmocnienie oddolnych sieci w środowisku animacji i edukacji kulturowej poprzez system wsparcia dla istniejących i nowopowstałych sieci;
- Stworzenie strony internetowej dedykowanej środowisku animacji i edukacji kulturowej, która będzie bazą wiedzy, forum wymiany doświadczeń, informatorem;
- Stworzenie i wdrożenie nieszablonowych i odpowiadających na potrzeby lokalnej społeczności działań i wydarzeń w obszarze animacji i edukacji kulturowej;
- Wzmocnienie kompetencji zawodowych osób zajmujących się animacją i edukacją kulturową, szczególnie w zakresie planowania i zarządzania projektem, współpracy międzysektorowej, prowadzenia diagnozy potrzeb lokalnej społeczności;
- Integracja środowiska animatorów i edukatorów kultury na poziomie lokalnym i regionalnym;
- Opracowanie opisów funkcjonujących praktyk realizacji projektów partnerskich z obszaru oświaty i kultury.

Najważniejsze ustalenia i rekomendacje z realizacji Programu BMK w latach 2016 - 2018¹

Plan działań programowych na lata 2019 – 2021 został wypracowany na podstawie wniosków z poprzedniej edycji Programu. Poniżej zaprezentowano najważniejsze ustalenia oraz rekomendacje opracowane przez poprzedniego Operatora.

Najważniejsze ustalenia

Po trzech latach realizacji Programu wyzwaniem pozostaje wciąż definiowanie terminu edukacja kulturowa. Termin jest nieostry, a w konsekwencji problemem jest utożsamianie się z nim osób działających na polu edukacji i kultury. Jak deklarowali niektórzy zwycięzcy konkursu, wcześniej nie myśleli o sobie jako edukatorach/animatorach kulturowych, lecz jako nauczycielach lub edukatorach instytucjonalnych, co ograniczało formy i zakres ich działania.

Dla wszystkich zaangażowanych w program Bardzo Młoda Kultura trudny do zaakceptowania jest fakt, że Program, który z założenia ma służyć wspieraniu współpracy dwóch sektorów – kultury i oświaty, jest programem tylko jednego z tych sektorów – kultury. Ta zależność wydaje się wpływać na wszystkie działania podejmowane w ramach BMK - brak pomostu między ministerstwami utrudnia działania oddolne.

Edycja Programu zrealizowana w 2018 roku została oceniona ogólnie jako wymagająca poświęcenia dużo czasu przez edukatorów. Część z nich wykorzystwała sporą część swojego urlopu, nie tyle na realizację samych działań (te były zaplanowane przez nich samych), ale na działania okołoprojektowe – warsztaty, konsultacje, spotkania ewaluacyjne. Jest to trudne, zwłaszcza gdy wymaga od edukatorów dojazdów do Warszawy i może zniechęcać część z nich do wzięcia udziału w podobnych przedsięwzięciach.

W różny sposób odbierany jest przez edukatorów Program Bardzo Młoda Kultura. Część z nich traktuje go jako program oferujący minigranty, a część jako program stawiający na rozwój edukatorów kulturowych. Ważne jest, żeby już na etapie komunikowania Programu podkreślić jego cel, jakim jest również dawanie szans do rozwoju edukatorom. Uzasadniałoby to dużą ilość czasu, jaki muszą oni przeznaczyć na udział w Programie.

Osoby działające na polu edukacji kulturowej patrzą na swoją pracę niemal wyłącznie z perspektywy korzyści, które odnieść mają główni odbiorcy ich działań - dzieci i młodzież. Trudno jest im myśleć i mówić o korzyściach własnych, co

¹ Źródło: Bardzo Młoda Kultura Kulturalni Edukatorzy - Mazowiecka Sieć Edukacji i Kultury Ewaluacja realizacji Programu w 2018 roku w województwie mazowieckim.

przekłada się m.in. na trudność w definiowaniu własnych potrzeb czy oczekiwanego wsparcia.

Za największe atuty Programu, oprócz samej możliwości zrealizowania działania, edukatorzy uznali: prosty, „przyjazny” formularz konkursowy, odciążenie od działań księgowych prowadzonych przez Operatora oraz osobisty kontakt z koordynatorkami Programu z ramienia Operatora.

Animatorom/edukatorom brakuje wciąż okazji do spotkań i możliwości wymiany doświadczeń. Po zakończeniu działań w ramach Programu Kulturalni Edukatorzy większość z nich przyznała, że nie znają pozostałych projektów realizowanych w tym roku.

Bardzo ważne dla możliwości realizacji projektu w danej miejscowości okazało się zdobycie zaufania zarówno lokalnej społeczności, jak i lokalnych władz, kierowników instytucji edukacji i kultury, którzy, jak określili to sami edukatorzy: „pilnują dostępu do społeczności” i mają małe zaufanie do osób z zewnątrz.

Jeśli chodzi o przedstawicieli Operatora, największych nakładów czasu i pracy w Programie wymagały od nich działania związane z regrantingiem. Za znacznie obciążające uznano także organizowanie warsztatów oraz akcje ankietowe – zapraszanie edukatorów do udziału w ankiecie i konieczność zebrania konkretnej puli wypełnionych ankiet.

Koordynatorki wojewódzkie Programu podkreśliły, że efekty BMK są dla nich bardzo widoczne i stanowią cenny kapitał zawodowy na przyszłość. Udało im się dotrzeć do wielu miejscowości i aktywnych podmiotów w województwie i nawiązać z nimi kontakt. Udało się również przekonać wiele osób do zasadności łączenia sił środowiska edukacji i kultury.

Przedstawiciele Operatora mazowieckiego zgłaszają gotowość wymiany informacji z podmiotem, który podejmie się kontynuacji Programu (BMK lub innego opartego na tej idei) w przyszłości. Planują także napisanie publikacji będącej podsumowaniem ich doświadczeń z Programem.

Najważniejsze rekomendacje

Wyjazdy koordynatorów Operatora w teren, znajomość lokalnego kontekstu działania oraz miejscowej społeczności jest konieczne w przypadku przedsięwzięć zaplanowanych jako lokalne i realizowane w miejscowościach działania edukatorów kulturowych.

Przygotowując ofertę dla edukatorów, warto poprzedzić ją diagnozą miejsca, w którym oni pracują. Należy np. zadbać o to, żeby szkolenia i warsztaty były dostosowane treścią do warunków, które stanowią codzienność ich pracy.

Powoływanie się na przykłady nieprzystające do ich rzeczywistości jest odbierane przez nich negatywnie i może wpływać demotywująco na ich zaangażowanie. Należy więc zawsze rozpoznać sytuację odbiorców i próbować zindywidualizować kierowaną do nich ofertę. „Bycie na miejscu”, możliwość zaobserwowania potrzeb edukatorów, sposobów pracy i zbudowanie relacji jest bardzo ważne w programie, którego odbiorcy pochodzą z różnych ośrodków i środowisk.

Zejście na poziom lokalny jest potrzebne także w zakresie organizacji wydarzeń. Różnego typu spotkania zaplanowane w programie powinno się, w miarę możliwości, organizować w miejscowościach odbiorców.

Jedną z metod pozyskiwania do projektów osób reprezentujących sektor edukacji jest zwracanie się do dyrektorów szkół z prośbą o wskazanie aktywnych i potencjalnie chętnych do wzięcia udziału w działaniach nauczycieli.

Edukatorzy wspominali o potrzebie informowania o Programie dyrekcji placówek, zarówno edukacyjnych, jak i kulturalnych, również ze względu na to, że wiedza dyrektorów o Programie może decydować o możliwości wzięcia w nim udziału przez pracowników oraz o docenieniu ich działań. Mówili także o ważności docierania z informacją do mniej oczywistych działów/pracowników danej placówki, którzy bywają często pomijani przy dekretowaniu wiadomości przez sekretariaty.

Z rozmów z edukatorami oraz z diagnozy przeprowadzonej w 2018 roku w ramach BMK wynika, że władze lokalne to wielka siła, której nie można pominąć planując działania kulturalne, zwłaszcza na poziomie gmin wiejskich, dlatego np. akcja informacyjna powinna obejmować również osoby z tych grup. Warto rozważyć także powierzenie części działań informacyjnych pośrednikom – osobom działającym lokalnie, z różnych środowisk, takim, które najlepiej będą reprezentować Program.

Należy dbać o to, żeby działania skierowane do edukatorów nie miały charakteru incydentalnego, ale stanowiły, w miarę możliwości, ciągłą relację. Jest to wniosek sformułowany zarówno przez koordynatorki z ramienia Operatora, jak i wniosek z diagnozy środowiska osób zajmujących się edukacją kulturalną. Edukatorzy oczekują m.in., że grantodawcy będą mogli sprawdzić, jaka jest specyfika pracy w danym miejscu, i na tej podstawie będą podejmowali działania skierowane do lokalnych odbiorców. Operator potrzebuje także wiedzy o kontekście działania konkretnych edukatorów i instytucji.

Warto umożliwić składanie wniosków konkursowych przez niezależnych animatorów. Daje im to możliwość realizowania projektów, które oni sami uważają za ważne, bez konieczności uwzględniania celów, misji i metod pracy instytucji, w której na co dzień pracują.

Aktualnym wciąż zadaniem pozostaje promowanie terminu „edukacja kulturowa”, wraz z jednoczesnym wyjaśnianiem jego znaczenia oraz idei twórczej współpracy między sektorem edukacji i kultury.

Warto stworzyć przewodnik dla osób chcących realizować projekty w ramach Programu, który dawałby wskazówki, zwłaszcza osobom debiutującym, z pierwszym własnym projektem, co powinny uwzględnić planując swoje działania.

W przypadku, gdy program zakłada obowiązkowy udział w jakichś wydarzeniach (szkoleniach, warsztatach, konsultacjach, spotkaniach ewaluacyjnych), uczestnicy powinni dowiadywać się o tym z odpowiednim wyprzedzeniem, tak aby mogli wpisać te aktywności w swój kalendarz.

Animatorzy, którzy mają potrzebę spotkania się i wymiany doświadczeń, sugerują jednocześnie, żeby nie mnożyć nowych działań, ale wykorzystać te, które już zostały zainicjowane, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach. Mogłyby towarzyszyć im wizyty studyjne osób z innych ośrodków, co dałoby możliwość obserwowania innych animatorów przy pracy.

Wśród sposobów wsparcia dla edukatorów, którzy realizują zwycięskie projekty, wymienia się przyznawanie im jakiegoś tytułu (np. Ambasadora Programu), który stanowiłby dowód na powodzenie ich pomysłu.

Edukatorzy mają wciąż niezaspokojone potrzeby, jeśli chodzi o wymianę doświadczeń i sieciowanie w ramach środowiska, które pracuje w niewielkich ośrodkach i musi mierzyć się z podobnymi problemami. Wskazane jest więc umieszczenie w ramach przewidzianych działań (warsztatów, zjazdów) elementów pozwalających na sieciowanie – rozmów i okazji do wymiany doświadczeń.

Program o podobnym zasięgu powinien być realizowany przez zespół koordynatorów z ramienia Operatora, tak aby nieobecność jednego z nich nie zakłócała przebiegu całego przedsięwzięcia.

Za największe obciążenie w Programie koordynatorzy Operatora uznali prace związane z regrantingiem, będącym jedną z kluczowych części Programu. Do realizacji tych działań powinien więc być zatrudniony dodatkowo koordynator finansowo-administracyjny, tak aby pozostałe osoby mogły zająć się opieką merytoryczną nad projektami, w miejscu, w których są one realizowane.

Nota metodologiczna

Miejski Ośrodek Kultury „Amfiteatr” w Radomiu jest po raz pierwszy wojewódzkim Operatorem Programu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021: mazowieckie”. Badacze

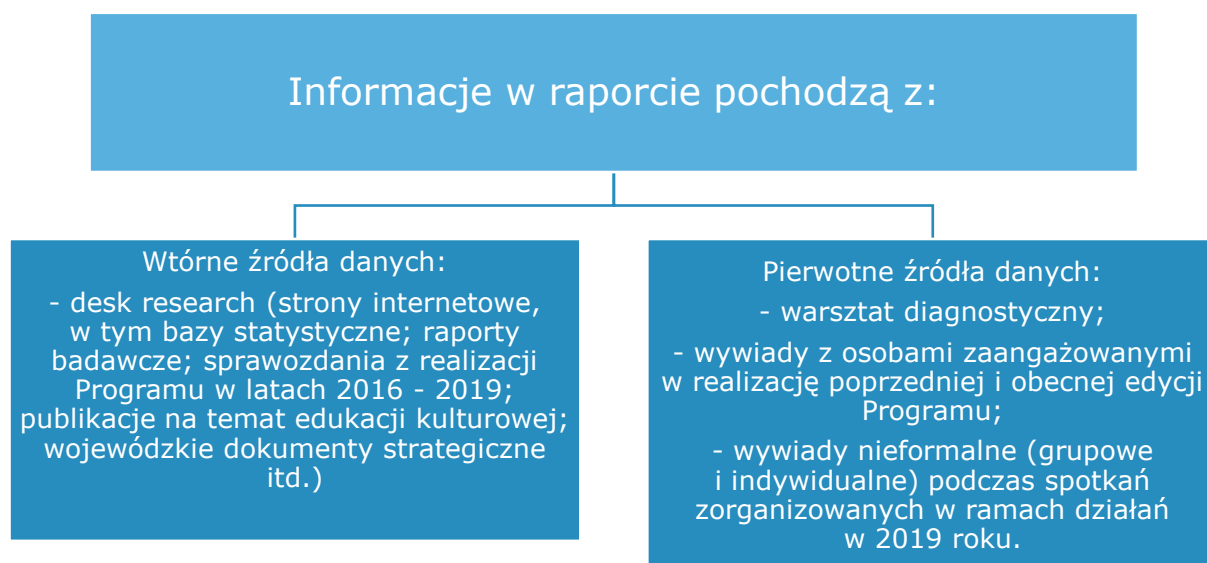
współpracowali z poprzednim Operatorem w celu pozyskania wyczerpujących informacji na temat trzech poprzednich lat realizowanego zadania.

Istotny wpływ na wygląd prezentowanych danych ma nowa forma zarządzania Programem. Zasoby MOK „Amfiteatr” jako przedstawiciela Forum Kultury Mazowsze to jedynie część ogólnego potencjału reprezentowanego przez całą grupę podmiotów zaangażowanych w realizację zadania.

W latach poprzednich FKM, nie gromadził danych na temat swojego potencjału (liczba i rodzaj współpracujących podmiotów, zasięg i skala działalności, liczba i rodzaj uczestników działań wszystkich podmiotów działających w FKM etc.). Dlatego szczegółowe, liczbowe określenie obecnego potencjału lub zasobów jest trudne. W celu przedstawienia takich informacji w przyszłych diagnozach realizowanych w ramach Programu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021: mazowieckie” niezbędne jest wypracowanie narzędzia do pozyskiwania danych zgodnych z wytycznymi określonymi w ramach realizowanych działań badawczych.

Należy także wspomnieć, że w poprzedniej edycji Programu dane były gromadzone według innego klucza niż ten, który został zaproponowany wszystkim Operatorom do opracowania diagnozy w 2019 roku. Z tego powodu na niektóre pytania badawcze brakuje odpowiedzi lub są one bardzo ogólne.

Działania badawcze zostały zrealizowane przy wsparciu partnerów zadania oraz osób wchodzących w skład zespołu badawczego Programu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021: mazowieckie”. Dane prezentowane w raporcie obejmują czas od kwietnia 2016 do listopada 2019 roku. Informacje przedstawione w raporcie pochodzą z wtórnych i pierwotnych źródeł danych.

Wyniki diagnozy

I Obszar: Miejsce edukacji kulturowej w politykach publicznych na poziomie województwa

Pojęcie edukacji kulturowej w dokumentach regionalnych

Czy w wojewódzkich (obowiązujących na terenie danego województwa) dokumentach strategicznych używane jest pojęcie edukacji kulturowej? A jeśli nie – to czy istnieje zapis/sformułowanie blisko powiązane z zadaniami, jakie realizuje edukacja kulturowa?

Regionalny Program Operacyjny (w jakim zakresie Działania i Poddziałania skierowane na wspieranie dzieci i młodzieży w danym województwie pozwalają realizować zadania z obszaru edukacji kulturowej). Jaki jest stan relacji/współpracy operatora z wojewódzkimi podmiotami oświatowymi i samorządowymi w zakresie edukacji kulturowej (kuratorium, ODN-y, NGO wspierające edukację – regionalne i krajowe jeśli mają wsparcie w danym województwie, urząd marszałkowski, urząd wojewódzki)? Czym się charakteryzuje współpraca?

Debata środowiskowa dotycząca terminu edukacji kulturowej jest wciąż żywa. W województwie mazowieckim funkcjonują programy, które w swojej nazwie mają wpisaną nazwę „edukacji kulturalnej”, lecz w realnych działaniach obejmują one zadania odpowiadające definicji „edukacji kulturowej”. W samym środowisku termin ten często jest używany wymiennie, a takie podejście ma swoich zwolenników i przeciwników.

Edukacja kulturowa:

to proces przygotowania do bardziej aktywnego, świadomego, często też krytycznego uczestnictwa w kulturze, dostarcza narzędzi do: samodzielnego, krytycznego, pogłębionego rozumienia sensów poszczególnych wytworów kulturowych; sprawczego działania w sieci społeczno-kulturowych relacji².

Natomiast edukacja kulturalna:

jest często rozumiana jako edukacja artystyczna, twórcza, edukacja do korzystania z ofert instytucji kultury, służąca kształceniu stosunku do dziedzictwa kulturowego – tożsamości kulturowej, ochrony dziedzictwa kultury własnej i innych, szacunku do różnorodności kulturowej i postaw dialogowych wobec innych kultur³.

Wprowadzenie definicyjne oraz nakreślenie sytuacji używania terminów edukacji kulturalnej i kulturowej było kluczowe przed przystąpieniem do analizy

² M. Kosińska, Centrum Praktyk Edukacyjnych, <http://cpe.poznan.pl/dictionary/edukacja-kulturowa> [data dostępu: 10.07.2019].

³ K. Olbrycht, Edukacja kulturalna – potrzeby, uwarunkowania, perspektywy, www.scribd.com/document/339321351/Edukacja-Kulturalna-Katarzyna-Olbrycht [data dostępu: 10.07.2019].

dokumentów strategicznych. Wiele z nich powstało wiele lat temu, kiedy pojęcie edukacji kulturowej nie było tak powszechne w środowisku. Doskonałym tego przykładem jest Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Mazowieckim na lata 2015 – 2020, gdzie można przeczytać, cytując:

Współczesna edukacja kulturalna musi być inna od edukacji sprzed 30 lat, tak jak inna jest współczesna sytuacja całej kultury. Celem edukacji kulturalnej nie jest dziś „wpajanie kanonu”, uczenie jedynie słusznego wzorca odbioru kultury. Celem nowoczesnej edukacji kulturalnej jest wyposażanie ludzi w podmiotowe kompetencje do odkrywania własnych kanonów i własnych wrażliwości kulturowych oraz uczenie umiejętności dialogu. Także edukacja artystyczna powinna dziś wyglądać inaczej. Artystom są dziś bardzo często potrzebne również umiejętności menedżerskie i animatorskie⁴.

Z uwagi na wyżej opisane zawiłości definicyjne, w trakcie działań badawczych wyszukiwano informacje na temat edukacji kulturowej, edukacji kulturalnej, artystycznej, animacji w kulturze oraz szeroko pojętych działań edukacyjnych w obszarze kultury i spraw społecznych.

W analizie dokumentów strategicznych uwzględniono następujące pozycje:

1. Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Mazowieckim na lata 2015 – 2020
2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku
3. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
4. Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza do 2020 roku
5. Strategia Rozwoju Turystyki w województwie mazowieckim na lata 2014-2020
6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
7. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW)

Edukacja kulturowa, choć opisana różnymi słowami, pojawia się w każdym z wyżej wymienionych dokumentów strategicznych. Działania w obszarze edukacji kulturowej można także odnaleźć pod hasłem edukacji społecznej, edukacji medialnej, rozwoju kompetencji społecznych, rozwoju umiejętności stymulujących kreatywność. Choć w dokumentach to termin edukacji kulturalnej jest częściej stosowany, to przykład Strategii Rozwoju Kultury w Województwie Mazowieckim na lata 2015 – 2020 pokazuje, że może on w istocie oznaczać edukację kulturową. Trudno jednak stwierdzić, czy w innych dokumentach jest podobnie.

⁴ Źródło: Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Mazowieckim na lata 2015 – 2020.

Edukacja kulturowa a instytucje regionalne

Czy i w jakim zakresie tematyka edukacji kulturowej istnieje w ofercie instytucji wspierających system edukacji w województwie (ale także krajowych czy międzynarodowych – jeśli w danym województwie istnieje taka formuła)?

Jaka była rola BMK 2016-2018 w budowaniu środowiska instytucji związanych ze wspieraniem edukacji kulturowej w województwie?

Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje kilka ważnych instytucji, które wspierają system edukacji. Jednym z nich jest **Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (MSCDN)**⁵. Zadaniem Centrum jest tworzenie efektywnego i nowoczesnego regionalnego systemu doskonalenia nauczycieli poprzez:

- wszechstronne wspieranie nauczycieli, dyrektorów szkół i placówek oraz doradców metodycznych z całego Mazowsza;
- oferowanie profesjonalnych szkoleń opartych na rzetelnej diagnozie potrzeb środowiska;
- popularyzowanie nowych koncepcji pedagogicznych, innowacyjnych rozwiązań programowych i metodycznych.

MSCDN ma wydziały w sześciu miastach: w Ciechanowie, Ostrołęce, Płocku, Radomiu, Siedlcach i Warszawie. Oferta Centrum obejmuje około 1600 różnorodnych form doskonalenia dla kadry oświatowej (w tym szkolenia z zakresu edukacji artystycznej), z której co roku korzysta ponad 40 tysięcy nauczycielek i nauczycieli, dyrektorek i dyrektorów szkół.

Kuratorium Oświaty w Warszawie⁶ jest podmiotem, który także ma pod swoją pieczę całe województwo mazowieckie. Siedziba instytucji mieści się w Warszawie, Kuratorium posiada także swoje delegatury w innych miastach, mianowicie: w Ciechanowie, Ostrołęce, Siedlcach, Płocku i Radomiu. Kuratorium nadzoruje placówki doskonalenia nauczycieli, które rozlokowane są na terenie całego województwa.

W zadaniach realizowanych przez Kuratorium Oświaty w Warszawie można dostrzec tematykę edukacji kulturalnej (poprzez realizowane/wspierane konkursy, organizowane/promowane konferencje etc.). Na samej stronie internetowej Kuratorium (<http://www.kuratorium.waw.pl>) trudno jednak odnaleźć przestrzeń poświęconą wyłącznie edukacji kulturalnej/kulturowej.

Kolejny podmiot, który prowadzi swoją działalność na terenie województwa mazowieckiego, to **Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO)**⁷. Jest to największa polska organizacja pozarządową działającą w sektorze edukacji, która wprowadza do

⁵ Źródło: <http://www.mscdn.pl>. Dostęp: 10.10.2019.

⁶ Źródło: <https://www.kuratorium.waw.pl/>. Dostęp: 10.10.2019.

⁷ Źródło: <https://ceo.org.pl>. Dostęp: 10.10.2019.

szkół nowoczesne metody nauczania, prowadzi programy, które „pomagają młodym ludziom zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, uczą przedsiębiorczości i odpowiedzialności, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych”. Dział programów kulturalnych obejmuje różnorodne inicjatywy, takie jak: Noc Bibliotek, DoMowy. Rodzinne historie o słowach, FilmotekaSzkolna.Akcja!, Historionauci, Mind Over Media Polska. Szkoła Krytycznego Myślenia, Szkoła Tolerancji, Sztuka zaangażowania. Rezydencje artystyczne w szkole, Trudny temat. Weź to na warsztat!, Wkręceni w Warszawę.

Realizowane programy to tylko część zadań z obszaru kultury organizowanych przez CEO. W jego ofercie są także publikacje, szkolenia – Centrum prowadzi akredytowaną placówkę doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnopolskim.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE)⁸ to kolejny podmiot, który realizuje działania mające na celu poszerzanie wiedzy podstawowej lub specjalistycznej, zdobywanie nowych umiejętności i kompetencji na ścieżce edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnych form uczenia się. Umożliwia rozwijanie zainteresowań i pasji poprzez działania podejmowane w innych krajach oraz w społecznościach lokalnych. Fundacja organizuje wiele wydarzeń o charakterze edukacyjnym, prowadzi działalność wydawniczą, zarządza programami edukacyjnymi, przede wszystkim europejskimi (np. Erasmus+ na lata 2014-2020, European Language Label, eTwinning, Eurodesk Polska, Europass, Eurydice, WorldSkills i EPALE).

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE)⁹ podejmuje i realizuje działania na rzecz doskonalenia systemu oświaty i podnoszenia jakości edukacji zgodnie z polityką oświatową państwa w obszarze kształcenia ogólnego i wychowania. Ośrodek wspiera publiczne placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne (w tym poradnie specjalistyczne), biblioteki pedagogiczne, nauczycielidoradców metodycznych. Wspiera sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych, specjalistów oraz dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek; szkoły i placówki; kadry kierownicze oświaty. Doskonali kadry systemu wspomagania szkół i placówek, inicjuje rozwiązania służące wypracowywaniu nowych metod i form pracy z uczniami oraz sprawdzaniu ich skuteczności w działaniu szkoły, a także nabywaniu przez przyszłych nauczycieli praktycznych umiejętności pedagogicznych. Inicjuje, projektuje, wdraża i promuje innowacyjne rozwiązania. W ramach swojej działalności ORE tworzy i rozwija bazy danych, inicjuje, koordynuje i promuje działania mające na celu podnoszenie jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego. Podejmuje działania służące współpracy różnych środowisk, instytucji, organizacji krajowych i międzynarodowych.

Operator poprzedniej edycji BMK 2016 – 2018 odegrał istotną rolę jako podmiot stwarzający warunki do poznawania się, integracji, wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy środowiskiem oświaty a środowiskiem kultury. W ramach realizowanego

⁸ Źródło: <https://www.frse.org.pl/>. Data dostępu: 10.10.2019.

⁹ Źródło: <https://www.ore.edu.pl/2018/01/o-nas/>. Dostęp: 15.09.2019.

Programu współpracował przede wszystkim z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

II Obszar: Mapowanie zasobów instytucjonalnych w województwie

• Mapa instytucji kultury w województwie

Ile i jakich w danym województwie działa instytucji kultury (muzea, DK, biblioteki, kina, teatry, filharmonie, galerie)?

Z iloma mamy jako operator nawiązane relacje w ramach BMK 2016-2018 w 3 kategoriach: kluczowy partner, uczestnik sieci, grantobiorca?

Nad relacjami z którymi podmiotami należy pracować w ramach BMK? Co chcemy dzięki tym relacjom zyskać?

Ilu animatorów kultury było włączonych do działań BMK 2016-2018? (w podziale na różne kategorie/skalę współpracy i powiaty) Czy liczba ta zmieniała się w kolejnych latach wdrażania BMK 2016-2018 i od czego to zależało?

W poniżej tabeli zaprezentowano typy oraz liczbę instytucji/podmiotów, działających w województwie mazowieckim.

Tabela nr 1: Instytucje kultury w województwie mazowieckim.

Instytucje kultury rok 2018 – województwo mazowieckie	
Instytucje:	
Biblioteki i filie	1 231
Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	307
Centra kultury	50
Domy kultury	61
Ośrodki kultury	131
Kluby	35
Świetlice	30
Teatry dramatyczne	17
Teatry muzyczne	3
Teatry operowe	3
Teatry lalkowe	4
Chór	1
Filharmonia	1
Orkiestra symfoniczna i kameralna	4

Kina	81
Multipleksy	11
Muzea	136
Suma	2 106
Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych. Data dostępu: 7.08.2019.	

Obecnie nie można jednoznacznie stwierdzić, z iloma podmiotami nawiązano relację w takich kategoriach jak: kluczowy partner, uczestnik sieci, grantobiorca. Struktura współpracy w ramach zadania pt.: „Kulturalni Edukatorzy – Mazowiecka Sieć Edukacji i Kultury” była pozioma, a nie hierarchiczna, i nie wyróżniano poszczególnych podmiotów/osób jako kluczowych partnerów, uczestników sieci, grantobiorców. Zgodnie z tą zasadą wszystkie podmioty i osoby, które wzięły udział w zadaniu były partnerami oraz uczestnikami sieci. Z tej grupy można wyodrębnić grantobiorców oraz partnerów podanych we wniosku o dofinansowanie. W latach 2016 – 2018 przyznano 26 grantów w czternastu różnych powiatach. Łącznie, w zadaniach udział wzięło piętnastu partnerów, poza głównym organizatorem, zaangażowanych w realizację zadania (partnerzy wymienieni we wniosku, wnoszący wkład rzeczowy lub finansowy).

Analiza wniosków z poprzedniej edycji Programu oraz wypowiedzi osób zaangażowanych w poprzednią oraz obecną edycję Programu, wskazuje na pięć głównych grup podmiotów, które należy wspierać i pobudzać do zaangażowania się w działalność sieci:

- podmioty z obszarów peryferyjnych oraz tych, gdzie trudno było nawiązać współpracę;
- podmioty, które nie brały udziału w poprzedniej edycji Programu (w tym na przykład młodzieżowe domy kultury, ogniska plastyczne, spółdzielcze domy, kluby kultury, mieszkańca, które coraz częściej wychodzą do społeczności lokalnych, organizują wydarzenia plenerowe etc.);
- podmioty, które chcą być w sieci i borykają się z problemami lokalnymi;
- przedstawicielki i przedstawiciele władz samorządowych;
- podmioty z relatywnie niewielkim doświadczeniem i małymi zasobami.

Ważnym zadaniem jest nawiązywanie współpracy z przedstawicielkami i przedstawicielami samorządów, które/którzy są odpowiedzialni za oświatę oraz instytucje kultury (prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, sołtysi, pracownicy poszczególnych wydziałów w urzędach) – są bliżej lokalnych społeczności i mają wpływ na sytuację edukacji kulturowej w swoim rejonie.

W 2017 roku w zadaniu realizowanym przez poprzedniego Operatora udział wzięło 44 animatorek i animatorów, edukatorek i edukatorów, z kolei w 2018 roku liczba ta wyniosła 32 osoby (brak danych z roku 2016). W dostępnych materiałach nie odnaleziono szczegółowych informacji na temat poszczególnych kategorii, skali

współpracy oraz powiatów, lecz zdaniem Operatora w ramach BMK 2016-2018 współpracował on z całym środowiskiem aktywnych animatorek i animatorów, edukatorek i edukatorów.

Ważne jest to, że zgodnie z efektami zrealizowanych działań w latach 2016 – 2018 szkoły „zaczęły się czuć widziane przez kulturę”. Obecnie można mówić o środowisku edukacji kulturowej w województwie mazowieckim, lecz nadal jest ono w załączku. Środowisko kultury jest dość silne, a środowisko oświaty jest nadal w małym stopniu częścią tej grupy.

Mapa instytucji oświaty w województwie

Ile w danym województwie jest placówek oświatowych (szkoła podstawowa, liceum, zespoły szkół, domów dziecka) w podziale na powiaty? Z iloma mamy jako operator nawiązane relacje w ramach BMK 2016-2018 w 3 kategoriach: kluczowy partner, uczestnik sieci, grantobiorca?

Ile jest i z iloma instytucjami wspomagania oświaty (ODN publiczny, prywatny itp.) podjęto współpracę w ramach BMK 2016-2018?

Z iloma instytucjami wspomagania oświaty (ODN publiczny, prywatny itp.) podjęto współpracę w ramach BMK 2016-2018?

Z iloma nauczycielami podjęto współpracę w ramach BMK 2016-2018 i od czego to zależało (w podziale na różne typy szkół - podstawowe, ponadpodstawowe/skalę współpracy/specjalizację)? Jakie czynniki w największym stopniu utrudniają tę współpracę?

Dane zaprezentowane w tym rozdziale pochodzą głównie z Systemu Informacji Oświatowej – elektroniczna baza danych o szkołach i placówkach oświatowych, prowadzona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Dostępne bazy zawierają także szczegółowe liczby uczniów oraz nauczycieli pracujących w poszczególnych powiatach. Szczegółowe dane są dostępne w załączonych do raportu tabelach, które są dostępne w załączniku nr 1.

Mapowanie podmiotów zostało zaprezentowane według podziału na sześć grup. Pierwsza grupa podmiotów obejmuje przedszkola, zespoły wychowania przedszkolnego, punkty przedszkolne.

Przedszkola:

Liczba podmiotów: 2087

Liczba uczniów: 177 456

Liczba nauczycieli: 20 794 nauczycieli

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 791 przedszkoli, 70 406 uczniów oraz 9 467 nauczycieli

Zespoły wychowania przedszkolnego:

Liczba podmiotów: 4

Liczba uczniów: 39

Liczba nauczycieli: 26

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 2 zespoły wychowania przedszkolnego, 16 uczniów oraz 21 nauczycieli

Punkty przedszkolne:

Liczba podmiotów: 335

Liczba uczniów: 5 657

Liczba nauczycieli: 192

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 103 punkty przedszkolne, 1 598 uczniów i 499 nauczycieli

Tabela nr 2: Liczba przedszkoli, zespołów wychowania przedszkolnego, punktów przedszkolnych w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Przedszkola, zespoły wychowania przedszkolnego, punkty przedszkolne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	Powiat	Przedszkola	Zespoły wychowania przedszkolnego	Punkty przedszkolne
1	białobrzeski	8	0	0
2	ciechanowski	26	0	1
3	garwoliński	28	0	2
4	gostyniński	8	0	8
5	grodziski	41	0	11
6	grójecki	25	0	7
7	kozienicki	15	0	1
8	legionowski	54	0	9
9	lipski	6	0	1
10	łosicki	15	0	2
11	makowski	15	0	0
12	miński	63	0	10
13	mławski	12	0	4
14	nowodworski	25	0	5

15	ostrołęcki	18	0	8
16	ostrowski	10	0	4
17	otwocki	64	0	7
18	piaseczyński	121	0	21
19	płocki	26	0	6
20	płoński	25	0	7
21	pruszkowski	86	0	29
22	przasnyski	15	0	10
23	przysuski	13	0	0
24	pułtowski	18	0	1
25	radomski	29	1	8
26	siedlecki	32	0	4
27	sierpecki	7	0	2
28	sochaczewski	22	0	2
29	sokołowski	24	0	0
30	szydłowiecki	9	1	3
31	warszawski zachodni	58	0	6
32	węgrowski	21	0	4
33	wołomiński	137	0	20
34	wyszkowski	30	0	0
35	zwoleński	7	0	0
36	żuromiński	11	0	4
37	żyrardowski	24	0	4
38	Powiat m. Ostrołęka	21	0	10
39	Powiat m. Płock	37	0	5
40	Powiat m. Radom	49	0	5
41	Powiat m. Siedlce	41	0	1
42	Powiat m. st. Warszawa	791	2	103
suma		2 087	4	335
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Druga grupa podmiotów obejmuje szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, zespoły szkół i placówek oświatowych.

Szkoły podstawowe:

Liczba podmiotów: 1 965

Liczba uczniów: 544 656

Liczba nauczycieli: 61 480

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 402 szkoły podstawowe, 162 206 uczniów i 20 301 nauczycieli.

Gimnazja:

Liczba podmiotów: 239

Liczba uczniów: 8 574

Liczba nauczycieli: 1 870

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 50 gimnazjów, 1 396 uczniów i 515 nauczycieli

Licea ogólnokształcące:

Liczba podmiotów: 612

Liczba uczniów: 107 647

Liczba nauczycieli: 9 154

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 210 liceów ogólnokształcących, 50 647 uczniów i 5 327 nauczycieli

Zespoły szkół i placówek oświatowych:

Liczba podmiotów: 524

Liczba uczniów: brak danych

Liczba nauczycieli: 25 016

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 101 przedszkoli i 5 959 nauczycieli

Tabela nr 3: Liczba szkół podstawowych, gimnazjów, liceów ogólnokształcących, zespołów szkół i placówek oświatowych w województwie mazowieckim z podziałem na powiaty.

Szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, zespoły szkół i placówek oświatowych - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty					
Lp.	powiat	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Licea ogólnokształcące	Zespoły szkół i placówek oświatowych

1	białobrzeski	21	2	1	2
2	ciechanowski	35	2	14	8
3	garwoliński	67	2	12	16
4	gostyniński	18	3	3	4
5	grodziski	33	5	10	9
6	grójecki	52	6	11	12
7	kozienicki	34	5	6	8
8	legionowski	33	5	9	12
9	lipski	19	4	6	7
10	łosicki	21	1	1	9
11	makowski	22	5	6	7
12	miński	64	11	16	23
13	mławski	39	4	11	11
14	nowodworski	32	2	9	11
15	ostrołęcki	68	6	9	12
16	ostrowski	44	2	6	7
17	otwocki	49	7	14	12
18	piaseczyński	60	5	19	15
19	płocki	54	11	6	13
20	płoński	42	5	13	8
21	pruszkowski	40	8	16	6
22	przasnyski	31	1	7	4
23	przysuski	26	3	8	8
24	pułtusi	25	5	5	8
25	radomski	80	4	7	10
26	siedlecki	48	8	0	21
27	sierpecki	23	5	5	4
28	sochaczewski	38	1	11	7
29	sokołowski	28	2	5	17
30	szydlowiecki	28	1	3	5
31	warszawski zachodni	39	8	10	5
32	węgrowski	37	4	10	10
33	wołomiński	83	8	17	27
34	wyszkowski	46	2	8	11

35	zwoleński	19	4	7	4
36	żuromiński	27	5	3	11
37	żyrardowski	29	2	8	10
38	Powiat m. Ostrołęka	14	1	15	8
39	Powiat m. Płock	29	9	28	15
40	Powiat m. Radom	47	11	30	18
41	Powiat m. Siedlce	19	4	17	8
42	Powiat m. st. Warszawa	402	50	210	101
suma		1 965	239	612	524
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.					

Trzecia grupa podmiotów obejmuje szkoły artystyczne, branżowe szkoły I stopnia, technika, szkoły policealne.

Szkoły artystyczne:

Liczba podmiotów: 130

Liczba uczniów: 10 894

Liczba nauczycieli: 1 235

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 58 szkół artystycznych, 5 401 uczniów i 620 nauczycieli

Branżowe szkoły I stopnia:

Liczba podmiotów: 206

Liczba uczniów: 13 615

Liczba nauczycieli: 167

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 29 branżowych szkół I stopnia, 1 986 uczniów

Technika:

Liczba podmiotów: 227

Liczba uczniów: 61 876

Liczba nauczycieli: 464

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 57 techników, 18 197 uczniów i 139 nauczycieli

Szkoły policealne:

Liczba podmiotów: 340

Liczba uczniów: 31 134

Liczba nauczycieli: 1 581

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 112 szkół policealnych, 15564 uczniów i 776 nauczycieli

Tabela nr 4: Liczba szkół artystycznych, branżowych szkół I stopnia, techników, szkół policealnych w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Szkoły artystyczne, branżowe szkoły I stopnia, technika - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty					
Lp.	powiat	Szkoły artystyczne	Branżowe szkoły I stopnia	Technika	Szkoły policealne
1	białobrzeski	0	1	1	0
2	ciechanowski	1	5	8	8
3	garwoliński	1	8	4	5
4	gostyniński	1	1	2	0
5	grodziski	2	2	3	4
6	grójecki	1	8	6	5
7	kozienicki	1	2	4	2
8	legionowski	1	2	3	8
9	lipski	1	4	3	2
10	łosicki	1	3	2	2
11	makowski	0	4	3	1
12	miński	5	8	7	8
13	mławski	2	5	4	13
14	nowodworski	1	3	4	1
15	ostrołęcki	0	5	7	3
16	ostrowski	1	5	5	1
17	otwocki	4	5	4	10
18	piaseczyński	7	5	7	9
19	płocki	1	3	3	0
20	płoński	2	6	4	3
21	pruszkowski	3	3	2	9

22	przasnyski	1	5	4	3
23	przysuski	1	4	2	3
24	pułtuski	1	3	3	3
25	radomski	0	4	3	1
26	siedlecki	0	2	0	1
27	sierpecki	2	4	4	1
28	sochaczewski	2	3	5	2
29	sokołowski	1	4	2	1
30	szydlowiecki	0	2	1	1
31	warszawski zachodni	5	3	4	3
32	węgrowski	0	5	3	5
33	wołomiński	5	5	5	10
34	wyszkowski	0	4	4	8
35	zwoleński	0	3	3	2
36	żuromiński	1	2	2	1
37	żyrardowski	3	5	4	2
38	Powiat m. Ostrołęka	2	5	5	13
39	Powiat m. Płock	3	7	10	29
40	Powiat m. Radom	7	11	13	25
41	Powiat m. Siedlce	2	8	7	20
42	Powiat m. st. Warszawa	58	29	57	112
suma		130	206	227	340
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.					

Czwarta grupa podmiotów obejmuje młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, ogródki jordanowskie, placówki artystyczne, szkolne schroniska młodzieżowe.

Młodzieżowe domy kultury:

Liczba podmiotów: 15

Liczba nauczycieli: 259

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 7 młodzieżowych domów kultury, w których pracowało 143 nauczycieli.

Ogniska pracy pozaszkolnej:

Liczba podmiotów: 14

Liczba nauczycieli: 198

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 8 ognisk pracy pozaszkolnej, w których pracowało 169 nauczycieli.

Ogródki jordanowskie:

Liczba podmiotów: 7

Liczba nauczycieli: 61

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 5 ogródków jordanowskich, w których pracowało 35 nauczycieli.

Placówki artystyczne:

Liczba podmiotów: 12

Liczba nauczycieli: 58

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 1 placówka artystyczna, w której pracowało 23 nauczycieli.

Szkolne schroniska młodzieżowe:

Liczba podmiotów: 16

Liczba nauczycieli: 5

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 4 szkolne schroniska młodzieżowe, w których pracował 1 nauczyciel.

Tabela nr 5: Liczba młodzieżowych domów kultury, ognisk pracy pozaszkolnej, ogródków jordanowskich, placówek artystycznych, szkolnych schronisk młodzieżowych w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, ogródki jordanowskie, placówki artystyczne, szkolne schroniska młodzieżowe - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty.						
Lp.	powiat	Młodzieżowe domy kultury	Ogniska pracy pozaszkolnej	Ogródki jordanowskie	Placówki artystyczne	Szkolne schroniska młodzieżowe
1	białobrzeski	0	0	0	0	0
2	ciechanowski	0	1	0	0	0
3	garwoliński	0	0	0	0	1
4	gostyniński	0	0	0	0	0
5	grodziski	0	1	0	0	0

6	grójecki	0	0	0	0	0
7	kozienicki	0	1	0	0	1
8	legionowski	0	0	0	0	1
9	lipski	0	0	0	0	1
10	łosicki	0	0	0	0	1
11	makowski	0	0	0	0	0
12	miński	0	0	0	0	0
13	mławski	0	0	0	0	0
14	nowodworski	0	0	0	0	0
15	ostrołęcki	0	0	0	0	0
16	ostrowski	0	0	0	0	0
17	otwocki	1	0	0	0	0
18	piaseczyński	0	0	0	9	0
19	płocki	0	0	0	0	1
20	płoński	0	0	0	0	0
21	pruszkowski	1	0	0	0	0
22	przasnyski	0	0	0	0	0
23	przysuski	0	0	0	0	0
24	pułtuski	0	0	0	0	0
25	radomski	0	0	0	0	0
26	siedlecki	0	0	0	0	0
27	sierpecki	0	1	0	0	0
28	sochaczewski	0	0	0	0	0
29	sokołowski	0	0	0	0	0
30	sztydlowiecki	0	0	0	0	1
31	warszawski zachodni	0	0	0	1	0
32	węgrowski	0	0	0	0	0
33	wołomiński	0	0	0	1	0
34	wyszkowski	0	0	0	0	1
35	zwoleński	0	0	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0	0	0
37	żyrardowski	1	0	1	0	0
38	Powiat m. Os- trołęka	0	0	0	0	0

39	Powiat m. Płock	4	1	0	0	2
40	Powiat m. Radom	1	1	1	0	1
41	Powiat m. Siedlce	0	0	0	0	1
42	Powiat m. st. Warszawa	7	8	5	1	4
suma		15	14	7	12	16
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.						

Piąta grupa podmiotów obejmuje pozaszkolne placówki specjalistyczne, niepubliczne placówki oświatowo-wychowawcze w systemie oświaty, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiające upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki.

Pozaszkolne placówki specjalistyczne:

Liczba podmiotów: 10

Liczba nauczycieli: 110

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 7 pozaszkolnych placówek specjalistycznych, w których pracowało 109 nauczycieli.

Niepubliczne placówki oświatowo-wychowawcze w systemie oświaty:

Liczba podmiotów: 26

Liczba nauczycieli: 94

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 3 niepubliczne placówki oświatowo-wychowawcze, w których pracowało 13 nauczycieli.

Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze:

Liczba podmiotów: 45

Liczba uczniów: 1 478

Liczba nauczycieli: 2 683

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 6 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, 222 uczniów oraz 424 nauczycieli

Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiające upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki:

Liczba podmiotów: 7

Liczba uczniów: 52

Liczba nauczycieli: 110

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 3 ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, 46 uczniów oraz 74 nauczycieli

Tabela nr 6: Liczba pozaszkolnych placówek specjalistycznych, niepublicznych placówek oświatowo-wychowawczych w systemie oświaty, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych umożliwiających upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Pozaszkolne placówki specjalistyczne, niepubliczne placówki oświatowo-wychowawcze w systemie oświaty, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiający upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki – województwo mazowieckie z podziałem na powiaty					
Lp.	powiat	Pozaszkolne placówki specjalistyczne	Niepubliczne placówki oświatowo-wychowawcze...	Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze
1	białobrzegi	0	0	0	0
2	ciechanowski	0	1	1	0
3	garwoliński	1	1	2	0
4	gostyniński	0	0	1	1
5	grodziski	0	1	0	0
6	grójecki	0	1	2	0
7	kozienicki	0	0	1	0
8	legionowski	0	2	0	0
9	lipski	0	0	1	0
10	łosicki	0	0	1	0
11	makowski	0	0	1	0
12	miński	0	2	0	0
13	mławski	0	0	1	0
14	nowodworski	0	0	0	0
15	ostrołęcki	0	0	1	0
16	ostrowski	0	3	1	0
17	otwocki	0	0	2	0
18	piaseczyński	1	3	2	0
19	płocki	0	0	0	0
20	płoński	0	0	2	0
21	pruszkowski	0	0	2	0
22	przasnyski	0	0	1	0

23	przysuski	0	0	2	0
24	pułtuski	0	0	1	0
25	radomski	0	0	0	0
26	siedlecki	0	0	1	0
27	sierpecki	0	0	1	0
28	sochaczewski	0	0	0	0
29	sokołowski	0	0	0	0
30	szydłowiecki	0	0	0	0
31	warszawski zachodni	1	1	2	0
32	węgrowski	0	0	1	0
33	wołomiński	0	1	0	1
34	wyszkowski	0	0	1	1
35	zwolenński	0	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0	0
37	żyrardowski	0	0	1	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	1	1	0
39	Powiat m. Płock	0	1	2	0
40	Powiat m. Radom	0	4	3	1
41	Powiat m. Siedlce	0	1	1	0
42	Powiat m. st. Warszawa	7	3	6	3
suma		10	26	45	7
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.					

Szósta grupa podmiotów obejmuje młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii ze szkołami, domy dziecka.

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze:

Liczba podmiotów: 19

Liczba uczniów: 849

Liczba nauczycieli: 581

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 4 młodzieżowe ośrodki wychowawcze, 174 uczniów oraz 114 nauczycieli

Młodzieżowe ośrodki socjoterapii ze szkołami:

Liczba podmiotów: 17

Liczba uczniów: 1 497

Liczba nauczycieli: 722

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 7 młodzieżowych ośrodków socjoterapii ze szkołami, 710 uczniów oraz 305 nauczycieli

Domy dziecka

W województwie mazowieckim funkcjonuje 121 domów dziecka według podziału na takie typy placówek jak: specjalistyczno-terapeutyczna, interwencyjna, rodzinna, socjalizacyjna, socjalizacyjna z miejscami interwencyjnymi, specjalistyczno-terapeutycznymi z miejscami interwencyjnymi i specjalistyczno-terapeutycznymi, zawodowe rodziny zastępcze, niezawodowe rodziny zastępcze.

Tabela nr 7: Liczba młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii ze szkołami, domów dziecka w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowe ośrodki socjoterapii ze szkołami, domy dziecka - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	Młodzieżowe ośrodki socjoterapii ze szkołami	Domy dziecka
1	białobrzegi	0	0	0
2	ciechanowski	1	1	1
3	garwoliński	2	1	2
4	gostyniński	0	0	6
5	grodziski	0	0	2
6	grójecki	0	0	0
7	kozienicki	0	0	2
8	legionowski	0	0	1
9	lipski	0	1	1
10	łosicki	1	0	0
11	makowski	0	0	0
12	miński	1	0	2
13	mławski	0	0	0
14	nowodworski	0	0	1

15	ostrołęcki	0	0	3
16	ostrowski	0	0	0
17	otwocki	0	1	5
18	piaseczyński	0	1	4
19	płocki	0	0	6
20	płoński	0	0	3
21	pruszkowski	0	0	2
22	przasnyski	0	0	1
23	przysuski	5	1	0
24	pułtuski	0	0	0
25	radomski	1	0	2
26	siedlecki	2	0	2
27	sierpecki	0	0	1
28	sochaczewski	1	0	1
29	sokołowski	0	0	2
30	szydłowiecki	0	0	2
31	warszawski zachodni	0	1	3
32	węgrowski	1	0	2
33	wołomiński	0	1	5
34	wyszkowski	0	0	2
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0
37	żyrardowski	0	0	1
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0	1
39	Powiat m. Płock	0	0	4
40	Powiat m. Radom	0	2	8
41	Powiat m. Siedlce	0	0	16
42	Powiat m. st. Warszawa	4	7	27
suma		19	17	121
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019. Źródło: https://www.domydziecka.org . Dostęp: 12.08.2019.				

Poniżej przedstawiono liczbę placówek doskonalenia nauczycieli oraz bibliotek pedagogicznych.

Placówki doskonalenia nauczycieli:

Organem prowadzącym dla placówki doskonalenia nauczycieli może być: organizacja pozarządowa, organ samorządowy, ministerstwa, organizacje wyznaniowe i związkowe, osoby prawne i fizyczne, szkoły wyższe.

Liczba podmiotów: 35

Liczba nauczycieli: 209

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 20 placówek doskonalenia nauczycieli, w których pracowało 185 nauczycieli.

Biblioteki pedagogiczne:

Liczba podmiotów: 31

Liczba nauczycieli: 169

Teren powiatu miasto st. Warszawa: 1 biblioteka pedagogiczna, w której pracowało 44 nauczycieli.

Tabela nr 8: Liczba placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych i zatrudnionych w nich nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	Placówki doskonalenia nauczycieli	Biblioteki pedagogiczne
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	1
3	garwoliński	0	1
4	gostyniński	1	1
5	grodziski	0	1
6	grójecki	0	1
7	kozienicki	0	1
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	1
10	łosicki	0	1
11	makowski	0	1
12	miński	0	1
13	mławski	1	1

14	nowodworski	0	1
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	0	1
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	1	0
19	płocki	0	0
20	płoński	0	1
21	pruszkowski	2	0
22	przasnyski	0	1
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	1
25	radomski	1	1
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	1
29	sokołowski	0	1
30	szydłowiecki	0	1
31	warszawski zachodni	1	1
32	węgrowski	0	1
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	1	1
35	zwoleński	0	1
36	żuromiński	0	1
37	żyrardowski	0	1
38	Powiat m. Ostrołęka	0	1
39	Powiat m. Płock	2	1
40	Powiat m. Radom	4	1
41	Powiat m. Siedlce	1	1
42	Powiat m. st. Warszawa	20	1
	suma	35	31
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

W ramach BMK 2016 – 2018 współpracę realizowano głównie z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Poprzedni Operator nie prowadził

szczegółowych statystyk, dlatego też brakuje informacji na temat liczby nauczycieli, z którymi podjęto współpracę w podziale na różne typy szkół (podstawowe, ponadpodstawowe), skalę współpracy, specjalizację.

Czynnik, który w największym stopniu utrudniał współpracę z nauczycielami, to obiektywne warunki, w jakich funkcjonują nauczyciele – na przykład kalendarz szkolny, który nie jest zbieżny z kalendarzem Programu BMK. Istotny wpływ na realizację działań w poprzedniej edycji Programu miała reforma edukacji, która wprowadziła zamieszanie i w konsekwencji opóźniła wiele działań projektowych, mogła mieć także wpływ na udział środowiska oświaty.

Mapa sieci BMK w województwie

Z iloma NGO zajmującymi się kulturą, edukacją i rozwojem lokalnym w województwie podjęto współpracę w ramach BMK 2016-2018?

Z jakimi innymi podmiotami (np. samorządowymi czy ponadlokalnymi) podjęto współpracę w ramach BMK 2016-2018?

Podsumowując, jak byście określili zakres i charakter sieci, którą budujecie? Na czym polega bycie w sieci wspierania edukacji kulturowej?

Czy są i jeśli tak to jakie podmioty (poza operatorem BMK) na terenie województwa, które udzielają środków finansowych (dotacji, grantu) na zadania z zakresu edukacji kulturowej? Jeśli tak – to jakie relacje łączą operatora z tym podmiotem?

W ramach działań realizowanych przez Operatora regionalnego (zgodnie ze sprawozdaniami z wykonanego zadania) w 2017 roku podjęto współpracę z siedmioma organizacjami pozarządowymi, w 2018 roku z czternastoma (brak danych odnośnie do 2016 roku).

Oficjalnymi partnerami realizowanego zadania były następujące podmioty:

1. Centrum Edukacji Obywatelskiej,
2. Federacja Mazowia,
3. Forum Kultury Mazowsze,
4. Fundacja Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego,
5. Kolektyw Badawczy,
6. Mazowiecki Kurator Oświaty,
7. Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli,
8. Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie,
9. Pracownia Muzyki Tradycyjnej przy Instytucie Muzyki i Tańca,
10. Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej,

11. Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera w Warszawie,
12. Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie „Projektoriat”,
13. Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”,
14. Warszawski Program Edukacji Kulturalnej,
15. Żuromińskie Centrum Kultury.

Respondenci, którzy zadeklarowali przynależność do sieci BMK, opisywali, co dla nich znaczy bycie w sieci. Okazuje się, że w pierwszym rzędzie są to wymiana wiedzy i informacji oraz wymiana doświadczeń, a w dalszej kolejności wzajemne wsparcie (wspólne rozwiązywanie problemów), kontakty i współpraca. Do tego katalogu odpowiedzi należy dodać, że sieć to grupa osób gotowych do reprezentowania środowiska animatorów kultury wobec administracji samorządowej, wymiany doświadczeń i informacji. Bycie w sieci to także wspólna praca na rzecz poprawy warunków funkcjonowania edukacji kulturowej w województwie (np. lobbing), a także wyrażanie stanowisk w sprawach publicznych dotyczących edukacji kulturowej i animacji kultury.

Sieć, którą będziemy budować, jest oparta na współpracy ze sprawdzonymi partnerach z poszczególnych subregionów Mazowsza. Przez kolejne dwa lata Programu kompetencje decyzyjne będą rozproszone i w dużym stopniu oddelegowane w poszczególne subregiony. Pozwoli to tworzyć wewnętrzne sieci subregionalne oparte na współpracy podmiotów związanych z danym regionem, znających jego specyfikę.

Takie rozwiązanie sprawi, że w każdym subregionie będzie przynajmniej jedna instytucja/organizacja pełniąca zadania przedstawiciela Programu – ambasadora, lidera. Partner subregionalny będzie bliżej uczestniczek i uczestników sieci, będzie lepiej znał ich potrzeby i oczekiwania.

Innym kluczem doboru potencjalnych partnerów, członków sieci może być analiza źródeł finansowania działań z zakresu edukacji kulturowej, która wyłoni podmioty aktywne w tym obszarze. Są one finansowane z różnorodnych źródeł, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Środki są dystrybuowane przez podmioty działające na skalę ogólnopolską, regionalną i lokalną (np. samorządy)¹⁰.

Na poziomie centralnym można pozyskać dotacje na działania z zakresu edukacji kulturowej z: Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (Regionalne Programy

¹⁰ Opracowano na podstawie strony internetowej Warszawskiego Programu Edukacji Kulturowej, http://wpek.pl/wpek,1,5144.html?locale=pl_PL [data dostępu: 20.08.2019 r.].

Operacyjne), Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Nie można zapomnieć także o możliwość finansowania edukacji kulturowej z instytucji narodowych, między innymi z: Narodowego Centrum Kultury, Instytutu Teatralnego, Instytutu Tańca i Muzyki, Instytutu Adama Mickiewicza, Narodowego Instytutu Audiowizualnego, Państwowego Instytutu Sztuki Filmowej, Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Muzeum Historii Polskiej, Instytutu Książki.

Działania związane z edukacją kulturową są także finansowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW) – Lokalne Grupy Działania.

Środki finansowe można także pozyskać w ramach programów europejskich: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Kreatywna Europa, Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy (Fundusz Szwajcarski), Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki.

Działania z obszaru edukacji kulturowej można finansować także w ramach inicjatyw obywatelskich i społecznych, takich, jak: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Fundacja Fundusz Współpracy, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Równać szanse w ramach PAFW, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Akademia Rozwoju Filantropii, Federacja Funduszy Lokalnych w Polsce, Fundacja Edukacja dla Demokracji, Muzeum Historii Polski Patriotyzm Jutra, Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP, „Europa dla Obywateli”, Centrum OPUS, Społecznik 2.0.

Wsparcia finansowego udzielają także różnorodne fundacje korporacyjne. Środki można pozyskiwać również w ramach crowdfundingu poprzez takie strony jak: www.wspieramkulture.pl, www.crowdfunding.pl, www.megatotal.pl, www.wspieram.to, www.polakpotrafi.pl, www.siepomaga.pl.

Dotacji na zadania z zakresu edukacji kulturalnej udziela Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, a także Mazowiecki Instytut Kultury, który w wyniku udziału w Programie BMK 2016 – 2018 zmienił wytyczne konkursowe i uwzględnia przedstawicielki i przedstawicieli sektora oświaty. Konkursy są prowadzone także w ramach Mazowieckiego Programu Edukacji Kulturalnej.

III Obszar: Obszary strategicznej interwencji w skali województwa w ramach BMK

Obszary z dużym potencjałem rozwoju edukacji kulturowej:

W których powiatach zrealizowano projekty regrantingowe w ramach BMK 2016-2018?

W których powiatach istnieją podmioty/osoby, o których można mówić, że są członkiem sieci BMK?

W którym obszarze (np. powiat czy gmina lub typ instytucji czy temat) można wskazać dobre praktyki związane z wdrażaniem edukacji kulturowej – dlaczego?

W którym obszarze (np. powiat czy gmina lub typ instytucji czy temat) można wskazać dobre praktyki związane z wdrażaniem edukacji kulturowej – dlaczego?

Poniższa tabela zawiera dane liczbowe poszczególnych działań zrealizowanych przez Operatora w latach 2016 – 2018. Uwzględniono wyłącznie te dane, które można zaprezentować według podziału na poszczególne powiaty.

Tabela nr 9: Działania BMK w latach 2016 – 2018.

Działania BMK w latach 2016 – 2018					
	Działania promocyjno-informacyjne	Spotkania inicjujące	Regranting	Minidziałania	Warsztaty
białobrzeski	+				1
ciechanowski	+	1			1
garwoliński	+	1	2	2	1
gostyniński	+				
grodziski	+		1	1	1
grójecki	+	1			
kozienicki	+				
legionowski	+		3	1	
lipski	+				
łosicki	+				
makowski	+			2	
miński	+		2		2
mławski	+				
nowodworski	+	1		1	
ostrołęcki	+		2	1	1
ostrowski	+	1			
otwocki	+			1	

piaseczyński	+		3		
płocki	+		1	1	1
płoński	+				
pruszkowski	+		1		1
przasnyski	+	1	1	2	
przysuski	+				
pułtuski	+				
radomski	+		4	1	
siedlecki	+		1		2
sierpecki	+				
sochaczewski	+				
sokołowski	+	1	1		
szydłowiecki	+	1	3	1	1
warszawski zachodni	+				
węgrowski	+				
wołomiński	+	1		2	
wyszkowski	+				
zwoleński	+				
żuromiński	+	1	1		
żyrardowski	+			1	
Powiat m. Ostrołęka	+	1			1
Powiat m. Płock	+	1			1
Powiat m. Radom	+	1			1
Powiat m. Siedlce	+	1			1
Powiat m. st. Warszawa	+	1			18
Suma		15	26	17	33
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony: http://www.mazowieckieobserwatorium.pl .					

Działania informacyjno-promocyjne były prowadzone na terenie całego województwa mazowieckiego.

W ramach BMK 2016-2018 zorganizowano 15 spotkań inicjujących (każde w innym powiecie). Dofinansowano łącznie 26 projektów w 14 powiatach. W ramach edycji

w 2016 roku wpłynęło czterdzieści wniosków, w 2017 roku piętnaście, w 2018 roku czterdzieści pięć.

Warto dodać, że podmioty, które nie otrzymały dofinansowania w 2016 roku, zostały wsparte innymi działaniami. Każdy chętny mógł wypełnić kwestionariusz i wybrać formy współpracy najbardziej odpowiadające jego potrzebom, takie jak:

- Udział w bezpłatnych warsztatach w Warszawie;
- Organizacja warsztatów w swojej miejscowości dla swoich odbiorców;
- Dofinansowanie działania w maksymalnej wysokości 1 000 złotych brutto (umowa zlecenie lub FV);
- Bezpłatna wizyta/konsultacja eksperta;
- Spotkanie konsultacyjne w Warszawie z instytucjami partnerskimi projektu Kulturalni Edukatorzy;
- Wizyta studyjna w miejscu, które skutecznie i ciekawie realizuje edukację kulturową w województwie mazowieckim (dom kultury, szkoła, organizacja pozarządowa, inna);
- Warsztat online (webinarium);
- Pomysł własny.

W latach 2017 – 2018 zrezygnowano z kwestionariusza i wdrożono dodatkowo program/moduł Mini Działania, w ramach którego można było otrzymać dofinansowanie w wysokości 1000 złotych. Łącznie zrealizowano siedemnaście takich przedsięwzięć.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi od poprzedniego Operatora, a także biorąc pod uwagę potencjał sieci tworzonej przez nowego, można stwierdzić, że w każdym powiecie województwa mazowieckiego jest przynajmniej jeden podmiot/osoba, który/która jest członkiem sieci.

W ramach BMK 2016-2018 przyjęto zasadę, że wszystkie podmioty i osoby, które wzięły udział w działaniach projektowych, były uczestnikami sieci. Nie prowadzono szczegółowych statystyk według podziału na typ podmiotu, zasięg i formę jego działalności, stopień zaangażowania się w działalność sieci.

Województwo mazowieckie jest bogate i różnorodne w działaniach z zakresu edukacji kulturowej. Na terenie tego obszaru funkcjonuje wiele podmiotów, które realizują działalność edukacyjną w obszarze kultury. Są to zarówno podmioty publiczne, pozarządowe, jak i prywatne oraz osoby indywidualne. Trudno określić, czy w województwie mazowieckim są powiaty czy gminy, które szczególnie wyróżniają się na tle całego województwa. To, co z pewnością może być przykładem dobrej praktyki, to dwa oficjalne programy, które są realizowane w obszarze edukacji kulturowej: Warszawski Program Edukacji Kulturalnej (WPEK) oraz Mazowiecki Program Edukacji Kulturalnej (MPEK). Jednak niesprawiedliwe byłoby porównywać m.st. Warszawa z mniejszymi miejscowościami. Zawsze należy uwzględniać kontekst lokalny, wielkość obszaru działania, liczbę funkcjonujących podmiotów etc.

Obszary problemowe wymagające wsparcia w zakresie edukacji kulturowej

W których powiatach w ramach BMK 2016-2018 nie prowadzono żadnych działań?

Jaki jest powód braku takich działań? Dlaczego nie podjęto zaproszenia do współpracy jeśli operator je wystosował?

Czy na podstawie danych liczbowych i Waszych doświadczeń można wskazać takie obszary województwa, które wymagają szczególnych działań operatora, by promować idee EK? Czy są to obszary terytorialne (np. dany powiat czy subregion) czy też tematyczne (np. typ placówek jak biblioteki)?

Na poniższej mapie zaprezentowano powiaty, w których fizycznie nie zrealizowano żadnych działań projektowych.

Mapa nr 1: powiaty, w których fizycznie nie zrealizowano żadnych działań projektowych.

Warto jednak zwrócić uwagę, że przedstawicielki i przedstawiciele środowiska edukacji kulturowej z tych powiatów, mogli brać udział w inicjatywach organizowanych w sąsiadujących powiatach.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi od poprzedniego Operatora Programu, powiaty, które były najmniej aktywne, to: mławski, lipski, płoński, płocki, ostrowski, ostrołęcki, przysuski, łosicki.

Mapa nr 2: Powiaty najmniej aktywne w ramach BMK 2016 – 2018.

W poprzedniej edycji Programu nie dostrzeżono problemów we współpracy z jakimś konkretnym typem podmiotu. Zwrócono jednak uwagę na trzy czynniki, które mogły mieć wpływ na mniejszą aktywność środowiska edukacji kulturowej w działaniach programowych:

- czynnik personalny/osobowościowy, silna i niewspółpracująca osoba;
- odległe położenie powiatów, peryferyjność;
- brak doświadczenia we współpracy, niskie kompetencje do podejmowania działań partnerskich.

IV Obszar: Diagnoza potrzeb odbiorców ostatecznych (dzieci i młodzieży) w zakresie edukacji kulturowej

Jakich odbiorców ostatecznych wspiera BMK

Jakie można wskazać grupy dzieci i młodzieży, do których było kierowane wsparcie w ramach prowadzonych przez operatora wojewódzkiego programów przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej (w ramach projektów grantowych)? Kim jest odbiorca ostateczny działań (wiek/typy szkół/zasób kulturowy).

Jakie są kategorie dzieci i czy stosują do każdej grupy inne narzędzia/metody wsparcia?

Jakie form pracy z odbiorcami cieszą się popularnością – a jakie są trudne dla nich?

Jakie są sposoby dotarcia i kanały komunikacji do różnych grup odbiorców ostatecznych – które się sprawdzają i dlaczego?

Jaki jest język komunikacji do poszczególnych grup – jakie można wskazać tu dobre praktyki?

Poprzedni Operator nie prowadził szczegółowych statystyk odbiorców ostatecznych – dzieci i młodzieży, według sugerowanych podziałów na: wiek/typy szkół/zasób kulturowy). Nie realizował on także bezpośrednich działań informacyjnych skierowanych do tej grupy – byli za to odpowiedzialni/e przedstawiciele i przedstawicielki partnerów lokalnych.

Można odnieść wrażenie, że w poprzednich latach grupa odbiorców ostatecznych nie była objęta systematycznymi działaniami badawczymi. W dostępnym materiale przeważają informacje na temat środowiska edukacji kulturowej oraz oświaty. Natomiast informacje na temat odbiorców ostatecznych nie znajdowały się w centrum zainteresowań badawczych.

Zarówno poprzedni, jak i obecny Operator kierował/kieruje działania do dzieci i młodzieży, bez określania konkretnego zakresu wieku, typu placówki oświatowej, w której powinni się uczyć, czy też poziomu kompetencji, zasobów kulturowych, które powinni posiadać.

Jak wygląda wsparcie odbiorców ostatecznych w ramach działań i zasobów operatora regionalnego

Na czym zależy operatorowi we wspieraniu dzieci i młodzieży (w ramach programów przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturowej) – jakimi metodami chce to osiągać? Co jest miarą sukcesu wsparcia w dofinansowywanych projektach – w różnych grupach?

Jaki potencjał ma operator w odniesieniu do wspierania tych różnych grup? Jaki potencjał mają partnerzy? Jakie zasoby jest w stanie pozyskać poprzez partnerów?

Czego jako zespół BMK nie dowiadujemy się o naszych odbiorcach ostatecznych? Jakiej wiedzy o nich nam jako operatorowi brakuje?

Zadaniem Operatora jest wspieranie dzieci i młodzieży poprzez stwarzanie warunków do rozwijania ich kompetencji i kompleksowego rozwoju. Kluczowe są działania, które rozwijają „cenione społecznie umiejętności i postawy, m.in. kreatywność, innowacyjne działania, współpracę, zaufanie, kompetencje medialne oraz komunikacyjne” (preambuła Regulaminu), a także kompetencje emocjonalne, intelektualne, społeczne) które mogą być ich rezultatem, na przykład:

- wiara we własne siły/możliwości, pewność siebie;
- poczucie własnej wartości;
- umiejętność przełamywania wewnętrznych barier;
- odwaga podejmowania decyzji;

- poczucie sprawczości;
- samodzielność;
- samoświadomość emocjonalna, umiejętność zarządzania emocjami;
- umiejętność ekspresji;
- współpraca, odpowiedzialność w zespole;
- umiejętność współpracy w małej grupie i wspólnego poszukiwania rozwiązań;
- zaangażowanie;
- wyobraźnia twórcza;
- umiejętność wyrażania siebie poprzez sztukę;
- umiejętność prezentowania efektów swojej pracy;
- zdolności obserwacyjne;
- znajomość własnej miejscowości;
- znajomość lokalnych tradycji;
- wrażliwość na zasoby lokalnego dziedzictwa kulturowego;
- poczucie odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe;
- twórcze korzystanie z zasobów kultury ludowej;
- wrażliwość na kontakt ze sztuką i naturą;
- wrażliwość na wartości ekologiczne;
- kompetencje do odbioru kultury.

Operator oraz partnerzy Programu skupiają osoby z dużym doświadczeniem, wiedzą oraz zasobami (materialnymi i niematerialnymi), które stanowią duży atut w procesie wsparcia osób realizujących działania w ramach dofinansowania, a tym samym – uczestników ostatecznych.

Zgodnie z założeniami projektowymi to realizatorzy projektów regrantingowych mają bezpośredni kontakt z odbiorcami ostatecznymi. Operator nie kieruje bezpośrednich komunikatów do tych grup uczestników.

Trudno precyzyjnie określić, jakich informacji na temat odbiorców ostatecznych (z podziałem na wszystkie możliwe grupy/kategorie) brakuje. Zgodnie z założeniami projektowymi działania mają być dostosowane do lokalnej specyfiki i potrzeb. Każda społeczność może diametralnie różnić się od siebie i powinna być traktowana indywidualnie. Dlatego może warto zainicjować ten temat w ramach sieci BMK i razem, ze wszystkimi partnerami zastanowić się jaka wiedza jest możliwa do pozyskania, i w jaki sposób przełożyłaby się ona na poprawę działań kierowanych do tej grupy odbiorców ostatecznych.

Budowanie sieci jako warunek odpowiedniego wsparcia odbiorców ostatecznych w ramach działań i zasobów Operatora regionalnego

Działania Operatora skupiają się przede wszystkim na tworzeniu warunków do sieciowania i integrowania środowiska edukacji kulturowej, podnoszenia jego kompetencji, lobbowania za sprawami związanymi z edukacją kulturową. Wysokie kompetencje przedstawielek i przedstawicieli środowiska edukacji kulturowej oraz

odpowiednie warunki do integracji, sieciowania i współdziałania na rzecz edukacji kulturowej na poziomie lokalnym i regionalnym to podstawy, aby działania skierowane do odbiorców ostatecznych były realizowane w sposób profesjonalny, kompleksowy, długofalowy itd. Zdiagnozowane w tym obszarze bariery i wyzwania są następujące:

- Brak wspólnej wizji, misji, strategii działania sieci. To może utrudniać budowanie poczucia „bycia w sieci” wśród przedstawicielek i przedstawicieli środowiska edukacji kulturowej.

- Przeładowanie środowiska zadaniami (obłożenie pracą) – brak czasu na zadania „niekluczowe” z perspektywy własnych przedsięwzięć. To może być przeszkoda w pozyskiwaniu nowych członków sieci.

- Niezrozumienie różnych perspektyw funkcjonowania przedstawicielek i przedstawicieli środowiska edukacji kulturowej: metropolia – region, publiczne – pozarządowe. Postuluje się tworzenie podsieci lokalnych, które będą miały podobne uwarunkowania. Tworzona sieć powinna być atrakcyjna również dla tych najmniejszych podmiotów lub osób indywidualnych, które działają w mikro skali (zgodnie z opiniami środowiska edukacji kulturowej takie podmioty w województwie mazowieckim stanowią większość).

- Słowo sieć brzmi „poważnie”, określenie lider regionalny sugeruje strukturę hierarchiczną. Tego rodzaju nazewnictwo może zniechęcać podmioty, które prowadzą działalność na niewielką skalę. Nazwy te „nie są swojskie” dla tych mniejszych podmiotów. Warto rozważyć stworzenie przekazów informacyjnych uwzględniających tę sugestię.

- Słowo lider nie jest także najlepszym określeniem, gdyż lokuje podmioty w strukturze hierarchicznej. Mniejsze podmioty mogą wobec tego czuć się onieśmiałe, postawione na niższym szczeblu. Słowo to może także sugerować, że lider jest prekursorem inicjatyw, rozwiązań organizacyjnych, określania kierunków działania, ma więcej władzy, ale i więcej odpowiedzialności. Może to być przeszkoda w sytuacji, gdy zależy nam na pobudzeniu małych, lokalnych podmiotów ze środowiska edukacji kulturowej do włączania się w dotychczasowe inicjatywy, samodzielnego proponowania nowych, współdziałania partnerskiego etc.

- Odległość pomiędzy poszczególnymi powiatami może stanowić barierę w uczestniczeniu w spotkaniach, warsztatach, etc. Większe miasta województwa mazowieckiego są raczej dobrze skomunikowane. Problem pojawia się w przypadku mniejszych miejscowości oraz terenów wiejskich. Działania powinny być realizowane przede wszystkim lokalnie.

- Podział na organizacje aktywne poza swoim miejscem działalności i te kierujące się „do wewnątrz”. Oba typy są potrzebne w środowisku edukacji kulturowej, nie mniej dla podmiotów działających przede wszystkim w swoim środowisku zaangażowanie się w tworzenie sieci ogólnowojevodzkiej może być działaniem zbyt abstrakcyjnym. Sieci, które są tworzone na niższym poziomie, odnoszą się do lokalnych potrzeb, wyzwań itd. Warto zadbać o strefę komfortu osadzonych lokalnie

podmiotów i upewniać je, że nie muszą działać na większą skalę, aby współpracować w ramach sieci BMK.

-Współistnienie różnych sieci o różnych celach (sieć sieci). Obecność wielu sieci w regionie nie jest przeszkodą, to atut. Warto jednak dobrze przemyśleć umiejscowienie sieci tworzonej w ramach Programu – sieci lokalne mogą być bardziej atrakcyjne, szczególnie dla tych podmiotów, które są zamknięte, wsobne.

-Istnienie sieci skierowanych na rozwój konkretnych wydarzeń oraz sieci rozwoju strategii, integracji, dialogu z samorządem, rozwoju kompetencji. W drugim przypadku (sieci, które podejmują działania lobbingsowe) efekty działań są odroczone w czasie, a brak szybkich efektów może obniżać poziom zaangażowania.

-Przewaga konkurowania nad współpracą. Temat ten nie został objęty szerokimi badaniami, lecz przedstawicielki i przedstawiciele środowiska edukacji kulturowej sygnalizowali, że w wielu miejscach województwa mazowieckiego podmioty konkurują o zasoby (np. przestrzeń, sprzęt, wiedza,), frekwencję (docieranie do konkretnej liczby osób). Konkrowanie jest także obecne na poziomie osobowym (edukatorzy, nauczyciele, społecznicy, liderzy), jak i podmiotowym (instytucje kultury, oświaty, ngo etc.). Taki stan rzeczy może utrudniać tworzenie silnych partnerstw.

-Wiele podmiotów boryka się z brakiem danych jakościowych, które są potrzebne do współpracy ze społecznościami lokalnymi. Aktualnie wiele podmiotów działa intuicyjnie lub tworzy ofertę odgórnie. Tymczasem pierwszym etapem powinny być analizy potrzeb mieszkańców. Tylko w ten sposób można projektować trafne działania.

-Biurokracja w działalności podmiotów środowiska edukacji kulturowej (przede wszystkim w instytucjach publicznych). Pracowniczki i pracownicy chcieliby wykorzystać swój potencjał i energię w działaniu merytorycznym. Tymczasem jest to często utrudnione przez przyziemne problemy (np. tzw. „papierologię”).

-Brak chęci współpracy spowodowany takimi czynnikami jak strach, brak kompetencji, wiedzy na temat tego, jak taka współpraca może wyglądać, jakie korzyści może przynieść.

-Niewystarczająca współpraca oświaty z kulturą, czego efektem jest brak spójności i dublowanie się działań.

-Przepisy formalno-prawne uniemożliwiające współpracę (np. dzielenie się zasobami) pomiędzy różnymi typami podmiotów.

Wątki które należy przeanalizować bardziej szczegółowo i omówić w większej grupie: brak kompetencji, rozproszona decyzyjność – „spychologia”, bariery psychologiczne – „nie da się”, braki finansowe, strach przed zmianą, upolitycznienie – polityka, strach przed instytucją, brak odpowiednich narzędzi, względy religijne.

Podsumowanie diagnozy

Decyzje strategiczne Operatora w zakresie budowania systemu wsparcia edukacji kulturowej

Wniosek	Decyzja/zadanie Operatora	Czas wykonania
Brak jednej, spójnej definicji edukacji kulturowej.	Upowszechnianie w środowisku edukacji kulturowej, a także wśród samorządów wiedzy o edukacji kulturowej i wpływie kultury i sztuki na życie człowieka.	2020-2021
Niski poziom współpracy z samorządami.	Nawiązywanie współpracy z przedstawicielkami i przedstawicielami urzędów.	2020-2021
Brak odpowiednich polityk/programów w obszarze edukacji kulturowej na poziomie lokalnym.	Lobbowanie za wdrażaniem programów lokalnych w zakresie edukacji kulturowej.	2020-2021

Czy jako Operator chcecie poddawać lobbingowi kwestie edukacji kulturowej i w jakim zakresie? Co jest możliwe do wypracowania w ciągu najbliższych 3 lat? Z jakimi podmiotami warto w tym zakresie współpracować?

Jakie Waszym zdaniem podmioty są strategiczne dla rozwoju edukacji kulturowej w województwie?

Kto jest Waszym sojusznikiem w województwie? Jakiej pomocy potrzebujecie, aby włączyć w działania nowe podmioty?

Działalność lobbingowa jest zdecydowanie ważnym aspektem funkcjonowania sieci. Tego rodzaju działania są realizowane od dłuższego czasu przez przedstawicielki i przedstawicieli Forum Kultury Mazowsze. W ramach Programu można tę działalność usystematyzować i sprofesjonalizować.

Organizatorzy BMK 2019 – 2021 mogą liczyć na wsparcie wielu podmiotów z województwa mazowieckiego. Są to zarówno instytucje publiczne, wybrane samorządy, jak i organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, animatorzy i edukatorzy, liderzy lokalnych społeczności itd. Warto podkreślić, że rozwój edukacji kulturowej w regionie wymaga współpracy wielu podmiotów działających na różnych poziomach. Obecnie jednymi z kluczowych partnerów dla całego procesu są

przedstawicielki i przedstawiciele samorządów, w tym urzędniczki i urzędnicy odpowiedzialni za kulturę i oświatę oraz instytucje działające na skalę ogólnowoje-
wódzką.

Samorzady tworzą kierunki działań oraz posiadają bazy kontaktowe podmiotów, które są im poległe lub z którymi współpracują w swoim regionie. Dzięki temu mogą one wspierać działania promocyjne, upowszechniać wiedzę na temat edukacji kulturowej, nadawać wyższą rangę edukacji kulturowej w regionie – na przykład poprzez tworzenie i rozwijanie lokalnych programów edukacji kulturowej.

Ważnym partnerem jest Mazowiecki Instytut Kultury, który jako poprzedni Operator Programu oraz jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Mazowieckiego ma duży potencjał oraz już przetarte ścieżki współpracy w województwie mazowieckim. Dodatkowo, pod jego skrzydłami realizowany jest Mazowiecki Program Edukacji Kulturalnej, w ramach którego podejmowane są działania zbieżne z celami Programu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021: mazowieckie”. Synergia obu programów może pozytywnie wpłynąć na skalę, zasięg i efektywność działań.

Decyzje strategiczne Operatora dotyczące budowania partnerstwa kultury i edukacji

Wniosek	Decyzja/zadanie Operatora	Czas wykonania
Niskie zaangażowanie w Program BMK podmiotów z niektórych powiatów województwa mazowieckiego.	Nawiązywanie współpracy z nowymi partnerami z różnorodnych środowisk (szczególnie w powiatach, gdzie współpraca była mało intensywna). Nawiązywanie współpracy z podmiotami, które prężnie działają w wybranych powiatach, aby bezpośrednio docierać do nowych członków sieci.	2020 - 2021
Środowisko oświaty jest bardziej aktywne w obszarze edukacji kulturowej. Niemniej jego	Zwiększenie współpracy z przedstawicielkami i przedstawicielami oświaty.	2020 - 2021

aktywność w sieci jest zbyt niska.	Wypracowanie ze środowiskiem oświaty zasad współpracy.	
Realizatorzy projektów regrantowych napotykają problemy, które trudno im rozwiązać samodzielnie.	Wspieranie zespołów, które otrzymają dofinansowanie w ramach konkursu grantowego. Diagnozowanie trudności w realizacji projektów i wspólne rozwiązywanie problemów.	2020 - 2021
Mazowiecka sieć podmiotów jest rozbudowana i składa się z różnorodnych, aktywnych i chętnych do współpracy podmiotów. Brakuje jednak bardziej szczegółowych zasad funkcjonowania sieci BMK, które umożliwiłyby na lepsze utożsamienie się z siecią.	Profesjonalizacja działalności sieci. Opracowanie standardów funkcjonowania sieci oraz zasad tworzenia sieci subregionalnych. Opracowanie przekazów informacyjnych, uwzględniających różne typy podmiotów.	2020
Odległość pomiędzy poszczególnymi powiatami może stanowić barierę w uczestniczeniu w spotkaniach, warsztatach etc.	Realizowanie działań na poziomie lokalnym.	2020 - 2021
W wielu miejscach województwa środowisko edukacji kulturowej konkuruje o zasoby (przestrzeń, sprzęt, wiedza), frekwencję (docieranie do konkretnej liczby osób). Konkurencja jest także obecna na poziomie osobowym (edukatorzy, nauczyciele, społecznicy, liderzy), jak i podmiotowym (instytucje kultury, oświaty, ngo etc.).	Zwiększanie kompetencji środowiska edukacji kulturowej do podejmowania współpracy, nawiązywania partnerstw.	2020 - 2021

Brak kompleksowych danych na temat potencjału sieci.	Opracowanie narzędzia zbierania danych ilościowych i jakościowych.	2020
Niewystarczające zaangażowanie obecnych członków sieci do współdziałania.	Zachęcanie członków sieci do podejmowania działań w ramach BMK, zgłaszania inicjatyw własnych itd. Bezpośrednie wsparcie członków sieci w organizacji działań, które mogą realizować w ramach BMK.	2020 - 2021
Brak chęci współpracy spowodowany różnymi czynnikami, takimi jak strach, brak kompetencji, wiedzy na temat tego, jak taka współpraca może wyglądać, jakie korzyści może dawać.	Upowszechnianie informacji na temat sieci BMK oraz korzyści, jakie może przynieść podmiotom działającym w obszarze edukacji kulturowej. Prowadzenie działań edukacyjnych, podnoszących kompetencje.	2020 - 2021

Jak funkcjonuje sieć podmiotów zajmujących się edukacją kulturową jako całość? Jaki typ podmiotów/osób w niej przeważa? Ile podmiotów/osób jest aktywnych a ile biernych? Jakiego jest charakter relacji podmiotów/osób z Operatorem i podmiotów między sobą? Czy sieć jest samowystarczalna (tj. czy działałaby dalej bez wsparcia BMK i/lub Operatora/lidera)?

Co uznajecie za obszar strategiczny dla Waszego BMK? Które powiaty/gminy (lub obszar tematyczny) wyznaczacie sobie jako najważniejsze obszary aktywności edukacyjnej w BMK 2019-2021? Jakie działania warto podjąć by zaktywizować te obszary? Co będzie miarą sukcesu dla tego wsparcia?

Ze względu na zmianę Operatora od 2019 roku oraz modyfikację formuły sieci potrzeba czasu oraz serii spotkań wewnętrznych ze wszystkimi partnerami i wybranymi uczestnikami sieci, aby wypracować plan oraz schematy wspólnego działania, współpracy etc. W 2019 roku zrealizowano szereg spotkań i warsztatów, które nakreśliły kierunki przyszłych prac.

Mazowiecka sieć podmiotów działających w obszarze edukacji kulturowej zrzesza różnorodne podmioty, działające na różnych poziomach. Są to duże instytucje

regionalne, lokalne instytucje kultury, organizacje pozarządowe działające na skalę ogólnopolską, jako i lokalną, przedsiębiorcy, animatorzy i animatorki, edukatorzy i edukatorki, przedstawiciele środowiska oświaty, władz samorządowych etc. Operator będzie podejmował działania w celu poszerzania sieci o podmioty nowe, z powiatów aktywnych i tych mniej zaangażowanych. Warto jednak zaznaczyć, że obecna sieć podmiotów zajmujących się edukacją kulturową w województwie mazowieckim wymaga usystematyzowania działań. Trudno w tym momencie przedstawić wyczerpujący i szczegółowy jej opis zawierający informacje na temat liczby podmiotów, zasięgu i skali działań. Wsparcie otrzymane w ramach BMK 2019 – 2021 umożliwi wdrożenie zasad funkcjonowania sieci i profesjonalizowanie jej działań. Udział w Programie jest warunkiem kluczowym, aby kontynuować rozpoczęty przez poprzedniego Operatora proces sieciowania.

Głównym celem projektu jest wzmacnianie potencjału edukacji kulturowej w województwie mazowieckim poprzez stworzenie i rozwijanie organizacyjnych i merytorycznych podstaw do współpracy pomiędzy sferami kultury i edukacji. Działania strategiczne będą obejmowały:

- rozwijanie sieci i podnoszenie poziomu współpracy między instytucjami kultury, instytucjami oświatowymi oraz innymi podmiotami i osobami zajmującymi się animacją i edukacją kulturową w województwie mazowieckim;
- propagowanie różnorodnych form animacji i edukacji kulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem form kierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej oraz rodziców/opiekunów i nauczycieli;
- wzmacnianie i podnoszenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się animacją i edukacją kulturową w województwie mazowieckim;
- integrację różnorodnych działań z obszaru animacji i edukacji kulturowej podejmowanych na poziomie lokalnym i regionalnym oraz tworzenie warunków do wzajemnego uzupełniania się różnorodnych (także oddolnych) inicjatyw;
- diagnozę w działaniu realizowanych projektów partnerskich z sektora kultury i oświaty.

W ramach Programu BMK będą podejmowane działania ukierunkowane na propagowanie nowoczesnych form edukacji kulturowej oraz będzie kładziony nacisk nie tylko na efekty w zakresie poszerzania wiedzy uczestniczek i uczestników, ale także na aspekt poznawania się i budowania relacji i więzi – integrację. Osobom zaangażowanym w Program chcemy zwrócić uwagę na rolę partycypacji społecznej i współdecydowania oraz realizacji działań z zakresu edukacji kulturowej również przez podmioty z sektora pomocy społecznej, placówki opiekuńcze, organizacje społeczne, a także rodziców, opiekunów prawnych dzieci oraz młodzieży, urzędników i samorządowców.

Chcielibyśmy szerzej przyjrzeć się pracy zespołów, które otrzymają wsparcie w ramach konkursów grantowych. Taka pomoc jest pożądana przez realizatorów,

którzy zgłaszają trudności w wykonaniu zadań. Wartością dodaną tej współpracy może być większa integracja i zwiększanie zaangażowania w działalność sieci.

Decyzje strategiczne Operatora dotyczące odbiorców ostatecznych

Wniosek	Decyzja/zadanie Operatora	Czas wykonania
Działania projektowe w ramach regrantingu były kierowane przede wszystkim do dzieci i młodzieży, w mniejszym stopniu do osób dorosłych.	Uwzględnienie w wytycznych konkursowych działań skierowanych do dorosłych.	2020-2021
Trudność z precyzyjnym określeniem, czego jako zespół BMK nie dowiadujemy się o naszych odbiorcach ostatecznych, jakiej wiedzy o nich nam jako operatorowi brakuje. Brak szczegółowych danych ilościowych i jakościowych o odbiorcach ostatecznych - dzieciak i młodzieży.	Zainicjowanie dyskusji wewnątrz sieci BMK na temat odbiorców ostatecznych BMK. Pozyskiwanie danych na temat odbiorców ostatecznych. Zaangażowanie realizatorów projektów oraz środowiska oświaty do posykiwania danych o odbiorcach ostatecznych.	2020 - 2021
Odbiorcy ostateczni są przede wszystkim odbiorcami działań w ramach projektów regrantingowych. Operator ma małą styczność z odbiorcami ostatecznymi.	Zwiększenie obecności Operatora w wydarzeniach realizowanych w ramach regrantingu.	2020 - 2021

Określenie kluczowych grup odbiorców ostatecznych, które należy wesprzeć w ramach BMK 2019-2021.

Określenie 3 obszarów kluczowych, w których należy pozyskać wiedzę o odbiorcach ostatecznych w BMK 2019-2021

Co może Was ograniczać we wdrażaniu tych zaplanowanych zadań w najbliższych 3 latach?

Kluczowymi odbiorcami ostatecznymi są dzieci i młodzież oraz ich opiekunowie: rodzice, dziadkowie, inni opiekunowie prawni. Dane pozyskane w ramach przeprowadzonej diagnozy nie wskazują jednoznacznie obszarów kluczowych, w których należy pozyskiwać o nich wiedzę. Ważnym wnioskiem z przeprowadzonej diagnozy jest to, że Operator ma małą styczność z odbiorcami ostatecznymi i brakuje szczegółowych danych ilościowych i jakościowych na temat tej grup odbiorców.

Żeby poprawić tę sytuację, zaplanowane działania obejmują uwzględnienie w wytycznych konkursowych działań skierowanych do dorosłych, zainicjowanie dyskusji wewnątrz sieci BMK na temat odbiorców ostatecznych, pozyskiwanie danych na temat odbiorców ostatecznych w kolejnych edycjach konkursu, zaangażowanie realizatorów projektu oraz środowiska oświaty do posykiwania danych o odbiorcach ostatecznych. Operator powinien zwiększyć swoją obecność w wydarzeniach realizowanych w ramach regrantingu, być może także rozważyć inne działania skierowane do młodych osób.

Główną przeszkodą we wdrażaniu zaplanowanych zadań mogą być ograniczone środki kompleksowego dotarcia do tej grupy odbiorców. Nie bez znaczenia jest także budżet zadania, który jest mało elastyczny i realizacja dodatkowych, rozbudowanych działań może być utrudniona. Warto także zwrócić uwagę na sam proces pozyskiwania wiedzy w tym obszarze, w ramach współpracy z partnerami sieci – działania związane z budowaniem i wzmacnianie partnerstw będą miały istotny wpływ na powodzenie zaplanowanych działań.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Tabela nr 1: Liczba przedszkoli, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Przedszkola - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	8	609	52
2	ciechanowski	26	2128	319
3	garwoliński	28	3246	310
4	gostyniński	8	650	64
5	grodziski	41	3819	326
6	grójecki	25	2236	216
7	kozienicki	15	1242	116
8	legionowski	54	4358	501
9	lipski	6	471	18
10	łosicki	15	837	74
11	makowski	15	1120	95
12	miński	63	4415	442
13	mławski	12	1344	86
14	nowodworski	25	2273	168
15	ostrołęcki	18	1308	111
16	ostrowski	10	1315	116
17	otwocki	64	4442	494
18	piaseczyński	121	8513	997
19	płocki	26	2400	174
20	płoński	25	1633	263
21	pruszkowski	86	6472	751
22	przasnyski	15	1128	97
23	przysuski	13	698	51
24	pułtuski	18	1270	110
25	radomski	29	2928	315
26	siedlecki	32	1884	83
27	sierpecki	7	639	56
28	sochaczewski	22	2035	232
29	sokołowski	24	1737	154

30	szydłowiecki	9	584	77
31	warszawski zachodni	58	4599	532
32	węgrowski	21	1350	128
33	wołomiński	137	10797	1054
34	wyszkowski	30	2048	235
35	zwoleński	7	455	46
36	żuromiński	11	753	33
37	żyrardowski	24	2366	212
38	Powiat m. Ostrołęka	21	2063	290
39	Powiat m. Płock	37	4667	593
40	Powiat m. Radom	49	6555	814
41	Powiat m. Siedlce	41	3663	522
42	Powiat m. st. Warszawa	791	70406	9467
suma		2 087	177 456	20 794
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szkol-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 2: Liczba zespołów wychowania przedszkolnego, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Zespoły wychowania przedszkolnego – województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	0	0	0
3	garwoliński	0	0	0
4	gostyniński	0	0	0
5	grodziski	0	0	0
6	grójecki	0	0	0
7	kozienicki	0	0	0
8	legionowski	0	0	0
9	lipski	0	0	0
10	łosicki	0	0	0
11	makowski	0	0	0
12	miński	0	0	0
13	mławski	0	0	0
14	nowodworski	0	0	0

15	ostrołęcki	0	0	0
16	ostrowski	0	0	0
17	otwocki	0	0	0
18	piaseczyński	0	0	0
19	płocki	0	0	0
20	płoński	0	0	0
21	pruszkowski	0	0	0
22	przasnyski	0	0	0
23	przysuski	0	0	0
24	pułtuski	0	0	0
25	radomski	1	16	4
26	siedlecki	0	0	0
27	sierpecki	0	0	0
28	sochaczewski	0	0	0
29	sokołowski	0	0	0
30	szydłowiecki	1	7	1
31	warszawski zachodni	0	0	0
32	węgrowski	0	0	0
33	wołomiński	0	0	0
34	wyszkowski	0	0	0
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0
37	żyrardowski	0	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0	0
40	Powiat m. Radom	0	0	0
41	Powiat m. Siedlce	0	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	2	16	21
suma		4	39	26
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 3: Liczba punktów przedszkolnych, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Punkty przedszkolne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	1	12	11
3	garwoliński	2	30	7
4	gostyniński	8	234	23
5	grodziski	11	253	36
6	grójecki	7	159	16
7	kozienicki	1	0	0
8	legionowski	9	106	25
9	lipski	1	17	2
10	łosicki	2	32	4
11	makowski	0	0	0
12	miński	10	173	22
13	mławski	4	80	6
14	nowodworski	5	76	16
15	ostrołęcki	8	131	18
16	ostrowski	4	104	14
17	otwocki	7	92	23
18	piaseczyński	21	329	65
19	płocki	6	87	15
20	płoński	7	117	14
21	pruszkowski	29	508	78
22	przasnyski	10	166	13
23	przysuski	0	0	0
24	pułtowski	1	24	5
25	radomski	8	144	14
26	siedlecki	4	51	13
27	sierpecki	2	31	3
28	sochaczewski	2	78	11
29	sokołowski	0	0	0
30	szydłowiecki	3	61	10

31	warszawski zachodni	6	84	8
32	węgrowski	4	72	16
33	wołomiński	20	358	75
34	wyszkowski	0	0	0
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	4	89	14
37	żyrardowski	4	81	7
38	Powiat m. Ostrołęka	10	154	51
39	Powiat m. Płock	5	56	24
40	Powiat m. Radom	5	65	32
41	Powiat m. Siedlce	1	5	2
42	Powiat m. st. Warszawa	103	1598	499
suma		335	5657	1192
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 4: Liczba szkół podstawowych, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Szkoły podstawowe - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	21	3754	454
2	ciechanowski	35	8757	892
3	garwoliński	67	12510	1386
4	gostyniński	18	3947	441
5	grodziski	33	11047	1101
6	grójecki	52	10994	1335
7	kozienicki	34	5751	649
8	legionowski	33	13845	1271
9	lipski	19	3037	260
10	łosicki	21	2968	245
11	makowski	22	4346	434
12	miński	64	18952	1712
13	mławski	39	7494	677

14	nowodworski	32	8313	748
15	ostrołęcki	68	9259	1119
16	ostrowski	44	7198	892
17	otwocki	49	13711	1616
18	piaseczyński	60	23359	2436
19	płocki	54	9767	1231
20	płoński	42	9083	1151
21	pruszkowski	40	17406	1781
22	przasnyski	31	5589	695
23	przysuski	26	4081	378
24	pułtowski	25	5258	486
25	radomski	80	15777	1855
26	siedlecki	48	8269	543
27	sierpecki	23	5032	634
28	sochaczewski	38	9292	1196
29	sokołowski	28	4572	388
30	szydłowiecki	28	3922	548
31	warszawski zachodni	39	12755	1495
32	węgrowski	37	6769	751
33	wołomiński	83	29185	2737
34	wyszowski	46	8134	938
35	zwoleński	19	3763	415
36	żuromiński	27	3630	383
37	żyrardowski	29	7636	778
38	Powiat m. Ostrołęka	14	5183	680
39	Powiat m. Płock	29	10875	1192
40	Powiat m. Radom	47	18892	2138
41	Powiat m. Siedlce	19	8338	1118
42	Powiat m. st. Warszawa	402	162206	20301
suma		1 965	544 656	61 480

Źródło: <https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/>. Dostęp: 4.08.2019.

Tabela nr 5: Liczba gimnazjów, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Gimnazja - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	2	133	41
2	ciechanowski	2	42	0
3	garwoliński	2	46	0
4	gostyniński	3	58	33
5	grodziski	5	212	44
6	grójecki	6	248	47
7	kozienicki	5	124	23
8	legionowski	5	346	0
9	lipski	4	165	38
10	łosicki	1	5	0
11	makowski	5	191	59
12	miński	11	513	86
13	mławski	4	113	41
14	nowodworski	2	131	22
15	ostrołęcki	6	217	76
16	ostrowski	2	76	21
17	otwocki	7	95	10
18	piaseczyński	5	153	26
19	płocki	11	509	160
20	płoński	5	183	0
21	pruszkowski	8	302	57
22	przasnyski	1	78	24
23	przysuski	3	77	0
24	pułtuski	5	116	26
25	radomski	4	347	55
26	siedlecki	8	121	35
27	sierpecki	5	329	58
28	sochaczewski	1	68	0
29	sokołowski	2	29	0
30	szydłowiecki	1	49	16
31	warszawski zachodni	8	263	64

32	węgrowski	4	186	64
33	wołomiński	8	444	0
34	wyszkowski	2	65	12
35	zwoleński	4	103	40
36	żuromiński	5	133	0
37	żyrardowski	2	15	0
38	Powiat m. Ostrołęka	1	123	0
39	Powiat m. Płock	9	232	58
40	Powiat m. Radom	11	479	92
41	Powiat m. Siedlce	4	59	27
42	Powiat m. st. Warszawa	50	1396	515
suma		239	8 574	1 870
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczące-wykazu-szko-i-placówek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 6: Liczba liceów ogólnokształcących, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Licea ogólnokształcące - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	1	384	41
2	ciechanowski	14	1718	136
3	garwoliński	12	1869	149
4	gostyniński	3	451	36
5	grodziski	10	1165	81
6	grójecki	11	856	81
7	kozienicki	6	710	49
8	legionowski	9	1490	16
9	lipski	6	403	31
10	łosicki	1	246	0
11	makowski	6	459	43
12	miński	16	2357	53
13	mławski	11	1276	97
14	nowodworski	9	740	73
15	ostrołęcki	9	395	0

16	ostrowski	6	1096	52
17	otwocki	14	1641	107
18	piaseczyński	19	2506	122
19	płocki	6	248	0
20	płoński	13	1742	33
21	pruszkowski	16	2161	226
22	przasnyski	7	1049	94
23	przysuski	8	626	38
24	pułtusi	5	643	61
25	radomski	7	412	41
26	siedlecki	0	0	0
27	sierpecki	5	720	64
28	sochaczewski	11	1365	81
29	sokołowski	5	839	50
30	szydłowiecki	3	329	0
31	warszawski zachodni	10	529	112
32	węgrowski	10	1165	78
33	wołomiński	17	4553	117
34	wyszkowski	8	1647	75
35	zwoleński	7	489	40
36	żuromiński	3	468	53
37	żyrardowski	8	1048	127
38	Powiat m. Ostrołęka	15	2354	185
39	Powiat m. Płock	28	4702	274
40	Powiat m. Radom	30	6535	654
41	Powiat m. Siedlce	17	3614	257
42	Powiat m. st. Warszawa	210	50647	5327
suma		612	107 647	9 154
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 7: Liczba młodzieżowych ośrodków socjoterapii ze szkołami uczniów, nauczycieli, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Zespoły szkół i placówek oświatowych - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	2	97
2	ciechanowski	8	336
3	garwoliński	16	759
4	gostyniński	4	149
5	grodziski	9	565
6	grójecki	12	436
7	kozienicki	8	270
8	legionowski	12	615
9	lipski	7	284
10	łosicki	9	342
11	makowski	7	200
12	miński	23	1145
13	mławski	11	548
14	nowodworski	11	569
15	ostrołęcki	12	327
16	ostrowski	7	292
17	otwocki	12	455
18	piaseczyński	15	846
19	płocki	13	467
20	płoński	8	400
21	pruszkowski	6	418
22	przasnyski	4	178
23	przysuski	8	325
24	pułtuski	8	386
25	radomski	10	443
26	siedlecki	21	717
27	sierpecki	4	195
28	sochaczewski	7	358
29	sokołowski	17	521
30	szydłowiecki	5	157
31	warszawski zachodni	5	212

32	węgrowski	10	338
33	wołomiński	27	1126
34	wyszkowski	11	481
35	zwoleński	4	145
36	żuromiński	11	359
37	żyrardowski	10	412
38	Powiat m. Ostrołęka	8	473
39	Powiat m. Płock	15	934
40	Powiat m. Radom	18	1301
41	Powiat m. Siedlce	8	476
42	Powiat m. st. Warszawa	101	5959
suma		524	25016
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 8: Liczba szkół artystycznych, branżowych szkół I stopnia, techników w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Szkoły artystyczne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	1	76	13
3	garwoliński	1	127	19
4	gostyniński	1	151	30
5	grodziski	2	151	29
6	grójecki	1	11	4
7	kozienicki	1	204	49
8	legionowski	1	94	17
9	lipski	1	97	14
10	łosicki	1	68	14
11	makowski	0	0	0
12	miński	5	469	72
13	mławski	2	179	0
14	nowodworski	1	54	5
15	ostrołęcki	0		
16	ostrowski	1	60	6

17	otwocki	4	47	18
18	piaseczyński	7	157	50
19	płocki	1	136	21
20	płoński	2	99	16
21	pruszkowski	3	238	47
22	przasnyski	1	136	21
23	przysuski	1	117	0
24	pułtuski	1	58	15
25	radomski	0	0	0
26	siedlecki	0	0	0
27	sierpecki	2	120	28
28	sochaczewski	2	275	0
29	sokołowski	1	58	11
30	szydłowiecki	0	0	0
31	warszawski zachodni	5	191	51
32	węgrowski	0	0	0
33	wołomiński	5	155	12
34	wyszkowski	0	0	0
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	1	20	5
37	żyrardowski	3	351	16
38	Powiat m. Ostrołęka	2	138	0
39	Powiat m. Płock	3	335	20
40	Powiat m. Radom	7	888	12
41	Powiat m. Siedlce	2	233	0
42	Powiat m. st. Warszawa	58	5401	620
suma		130	10 894	1 235
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 9: Branżowych szkół I stopnia, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Branżowa szkoła I stopnia - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	1	239	0

2	ciechanowski	5	340	0
3	garwoliński	8	536	18
4	gostyniński	1	114	0
5	grodziski	2	210	0
6	grójecki	8	270	0
7	kozienicki	2	301	13
8	legionowski	2	132	0
9	lipski	4	123	0
10	łosicki	3	105	0
11	makowski	4	120	0
12	miński	8	542	0
13	mławski	5	314	9
14	nowodworski	3	266	0
15	ostrołęcki	5	105	0
16	ostrowski	5	232	0
17	otwocki	5	260	0
18	piaseczyński	5	203	0
19	płocki	3	94	0
20	płoński	6	599	0
21	pruszkowski	3	170	0
22	przasnyski	5	217	26
23	przysuski	4	210	0
24	pułtowski	3	167	0
25	radomski	4	168	0
26	siedlecki	2	0	0
27	sierpecki	4	182	0
28	sochaczewski	3	254	0
29	sokołowski	4	175	0
30	szydłowiecki	2	187	0
31	warszawski zachodni	3	62	0
32	węgrowski	5	334	0
33	wołomiński	5	410	11
34	wyszowski	4	243	0
35	zwoleński	3	192	0
36	żuromiński	2	98	0
37	żyrardowski	5	248	0

38	Powiat m. Ostrołęka	5	330	0
39	Powiat m. Płock	7	745	18
40	Powiat m. Radom	11	1415	40
41	Powiat m. Siedlce	8	717	32
42	Powiat m. st. Warszawa	29	1986	0
suma		206	13 615	167
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 10: Liczba techników, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Technika - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	1	522	0
2	ciechanowski	8	1618	37
3	garwoliński	4	2091	0
4	gostyniński	2	419	0
5	grodziski	3	973	0
6	grójecki	6	1251	41
7	kozienicki	4	563	0
8	legionowski	3	354	0
9	lipski	3	278	0
10	łosicki	2	411	0
11	makowski	3	541	0
12	miński	7	2056	0
13	mławski	4	951	0
14	nowodworski	4	931	0
15	ostrołęcki	7	674	0
16	ostrowski	5	1158	0
17	otwocki	4	1293	0
18	piaseczyński	7	1330	0
19	płocki	3	478	0
20	płoński	4	930	0
21	pruszkowski	2	441	0
22	przasnyski	4	573	0

23	przysuski	2	513	0
24	pułtusi	3	796	0
25	radomski	3	888	0
26	siedlecki	0	0	0
27	sierpecki	4	1075	0
28	sochaczewski	5	1282	15
29	sokołowski	2	769	0
30	szydłowiecki	1	116	0
31	warszawski zachodni	4	374	0
32	węgrowski	3	723	0
33	wołomiński	5	1344	0
34	wyszkowski	4	1297	21
35	zwoleński	3	407	0
36	żuromiński	2	643	0
37	żyrardowski	4	726	0
38	Powiat m. Ostrołęka	5	2202	0
39	Powiat m. Płock	10	2760	90
40	Powiat m. Radom	13	5510	100
41	Powiat m. Siedlce	7	2418	21
42	Powiat m. st. Warszawa	57	18197	139
suma		227	61 876	464
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczące-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 11: Liczba szkół policealnych, uczniów i nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Szkoły policealne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	8	427	22
3	garwoliński	5	90	7
4	gostyniński	0	0	0
5	grodziski	4	41	31
6	grójecki	5	35	4
7	kozienicki	2	92	5

8	legionowski	8	516	24
9	lipski	2	104	0
10	łosicki	2	0	0
11	makowski	1	0	0
12	miński	8	260	9
13	mławski	13	765	62
14	nowodworski	1	0	0
15	ostrołęcki	3	211	0
16	ostrowski	1	8	0
17	otwocki	10	410	1
18	piaseczyński	9	687	29
19	płocki	0	0	0
20	płoński	3	730	58
21	pruszkowski	9	532	43
22	przasnyski	3	97	7
23	przysuski	3	197	10
24	pułtowski	3	35	10
25	radomski	1	40	0
26	siedlecki	1	59	0
27	sierpecki	1	0	0
28	sochaczewski	2	98	12
29	sokołowski	1	0	0
30	szydłowiecki	1	120	15
31	warszawski zachodni	3	69	10
32	węgrowski	5	61	12
33	wołomiński	10	1124	39
34	wyszkowski	8	615	15
35	zwoleński	2	44	7
36	żuromiński	1	39	0
37	żyrardowski	2	126	11
38	Powiat m. Ostrołęka	13	594	19
39	Powiat m. Płock	29	2298	81
40	Powiat m. Radom	25	3109	157
41	Powiat m. Siedlce	20	1937	105
42	Powiat m. st. Warszawa	112	15564	776
suma		340	31 134	1 581

Źródło: <https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/>. Dostęp: 4.08.2019.

Tabela nr 12: Liczba młodzieżowych domów kultury oraz pracowników w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Młodzieżowy dom kultury - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	0
3	garwoliński	0	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	0	0
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	0	0
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0
12	miński	0	0
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	0	0
17	otwocki	1	18
18	piaseczyński	0	0
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	1	14
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0

27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0
31	warszawski zachodni	0	0
32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	0	0
35	zwolenński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	1	16
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	4	31
40	Powiat m. Radom	1	37
41	Powiat m. Siedlce	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	7	143
suma		15	259
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 13: Liczba ognisk pracy pozaszkolnej, pracowników, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Ognisko pracy pozaszkolnej - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	1	2
3	garwoliński	0	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	1	7
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	1	5
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0

12	miński	0	0
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	0	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	0	0
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	1	9
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0
31	warszawski zachodni	0	0
32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	0	0
35	zwoleński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	1	6
40	Powiat m. Radom	1	0
41	Powiat m. Siedlce	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	8	169
suma		14	198
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szkol-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 14: Liczba ogródków jordanowskich, pracowników, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Ogródki jordanowskie - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	0
3	garwoliński	0	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	0	0
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	0	0
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0
12	miński	0	0
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	0	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	0	0
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0
31	warszawski zachodni	0	0

32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	0	0
35	zwoleński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	1	5
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0
40	Powiat m. Radom	1	21
41	Powiat m. Siedlce	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	5	35
suma		7	61
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 15: Liczba placówek artystycznych, pracowników, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Placówki artystyczne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	0
3	garwoliński	0	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	0	0
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	0	0
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0
12	miński	0	0
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0

16	ostrowski	0	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	9	27
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0
31	warszawski zachodni	1	8
32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	1	0
34	wyszkowski	0	0
35	zwoleński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0
40	Powiat m. Radom	0	0
41	Powiat m. Siedlce	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	1	23
suma		12	58
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 16: Liczba szkolnych schronisk młodzieżowych, pracowników, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Szkolne schronisko młodzieżowe - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	0
3	garwoliński	1	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	0	0
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	1	0
8	legionowski	1	1
9	lipski	1	1
10	łosicki	1	0
11	makowski	0	0
12	miński	0	0
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	0	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	0	0
19	płocki	1	1
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	1	0
31	warszawski zachodni	0	0

32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	1	0
35	zwoleński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	2	0
40	Powiat m. Radom	1	1
41	Powiat m. Siedlce	1	0
42	Powiat m. st. Warszawa	4	1
suma		16	5
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 17: Liczba pozaszkolnych placówek specjalistycznych, pracowników, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Pozaszkolna placówka specjalistyczna - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	0
3	garwoliński	1	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	0	0
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	0	0
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0
12	miński	0	0
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0

15	ostrolęcki	0	0
16	ostrowski	0	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	1	0
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtowski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0
31	warszawski zachodni	1	1
32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	0	0
35	zwoleniński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0
40	Powiat m. Radom	0	0
41	Powiat m. Siedlce	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	7	109
suma		10	110
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 18: Liczba niepublicznych placówek oświatowo-wychowawczych w systemie oświaty, pracowników, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Niepubliczna placówka oświatowo-wychowawcza w systemie oświaty- województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	1	2
3	garwoliński	1	0
4	gostyniński	0	0
5	grodziski	1	11
6	grójecki	1	0
7	kozienicki	0	0
8	legionowski	2	6
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0
12	miński	2	38
13	mławski	0	0
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	3	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	3	4
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtuski	0	0
25	radomski	0	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0

31	warszawski zachodni	1	5
32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	1	0
34	wyszowski	0	0
35	zwoleński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	1	4
39	Powiat m. Płock	1	8
40	Powiat m. Radom	4	3
41	Powiat m. Siedlce	1	0
42	Powiat m. st. Warszawa	3	13
suma		26	94
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 19: Liczba specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, uczniów, nauczycieli, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	1	35	75
3	garwoliński	2	45	46
4	gostyniński	1	24	48
5	grodziski	0	0	0
6	grójecki	2	58	104
7	kozienicki	1	33	33
8	legionowski	0	0	0
9	lipski	1	34	49
10	łosicki	1	75	46
11	makowski	1	24	40
12	miński	0	0	0
13	mławski	1	23	62

14	nowodworski	0	0	0
15	ostrołęcki	1	18	53
16	ostrowski	1	13	21
17	otwocki	2	74	139
18	piaseczyński	2	40	96
19	płocki	0	0	0
20	płoński	2	63	102
21	pruszkowski	2	28	87
22	przasnyski	1	21	24
23	przysuski	2	30	47
24	pułtuski	1	71	81
25	radomski	0	0	0
26	siedlecki	1	17	41
27	sierpecki	1	19	41
28	sochaczewski	0	0	0
29	sokołowski	0	0	0
30	szydłowiecki	0	0	0
31	warszawski zachodni	2	193	230
32	węgrowski	1	30	98
33	wołomiński	0	0	0
34	wyszkowski	1	16	94
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0
37	żyrardowski	1	31	79
38	Powiat m. Ostrołęka	1	17	60
39	Powiat m. Płock	2	98	144
40	Powiat m. Radom	3	94	236
41	Powiat m. Siedlce	1	32	83
42	Powiat m. st. Warszawa	6	222	424
suma		45	1478	2683

Źródło: <https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/>. Dostęp: 4.08.2019.

Tabela nr 20: Liczba ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych umożliwiających upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki, uczniów, nauczycieli, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy umożliwiający upośledzonym umysłowo realizację obowiązku szkolnego i nauki - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzegi	0	0	0
2	ciechanowski	0	0	0
3	garwoliński	0	0	0
4	gostyniński	1	0	0
5	grodziski	0	0	0
6	grójecki	0	0	0
7	kozienicki	0	0	0
8	legionowski	0	0	0
9	lipski	0	0	0
10	łosicki	0	0	0
11	makowski	0	0	0
12	miński	0	0	0
13	mławski	0	0	0
14	nowodworski	0	0	0
15	ostrołęcki	0	0	0
16	ostrowski	0	0	0
17	otwocki	0	0	0
18	piaseczyński	0	0	0
19	płocki	0	0	0
20	płoński	0	0	0
21	pruszkowski	0	0	0
22	przasnyski	0	0	0
23	przysuski	0	0	0
24	pułtuski	0	0	0
25	radomski	0	0	0
26	siedlecki	0	0	0
27	sierpecki	0	0	0
28	sochaczewski	0	0	0
29	sokołowski	0	0	0

30	szydłowiecki	0	0	0
31	warszawski zachodni	0	0	0
32	węgrowski	0	0	0
33	wołomiński	1	6	14
34	wyszkowski	1	0	15
35	zwolenński	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0
37	żyrardowski	0	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0	0
40	Powiat m. Radom	1	0	7
41	Powiat m. Siedlce	0	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	3	46	74
suma		7	52	110
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 21: Liczba młodzieżowych ośrodków wychowawczych, uczniów, nauczycieli, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	1	18	22
3	garwoliński	2	67	57
4	gostyniński	0	0	0
5	grodziski	0	0	0
6	grójecki	0	0	0
7	kozienicki	0	0	0
8	legionowski	0	0	0
9	lipski	0	0	0
10	łosicki	1	42	24
11	makowski	0	0	0
12	miński	1	28	15
13	mławski	0	0	0
14	nowodworski	0	0	0

15	ostrołęcki	0	0	0
16	ostrowski	0	0	0
17	otwocki	0	0	0
18	piaseczyński	0	0	0
19	płocki	0	0	0
20	płoński	0	0	0
21	pruszkowski	0	0	0
22	przasnyski	0	0	0
23	przysuski	5	264	204
24	pułtowski	0	0	0
25	radomski	1	32	25
26	siedlecki	2	120	57
27	sierpecki	0	0	0
28	sochaczewski	1	60	35
29	sokołowski	0	0	0
30	szydłowiecki	0	0	0
31	warszawski zachodni	0	0	0
32	węgrowski	1	44	28
33	wołomiński	0	0	0
34	wyszkowski	0	0	0
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0
37	żyrardowski	0	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0	0
40	Powiat m. Radom	0	0	0
41	Powiat m. Siedlce	0	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	4	174	114
suma		19	849	581
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-plac-cowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 22: Liczba młodzieżowych ośrodków socjoterapii ze szkołami uczniów, nauczycieli, w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ze szkołami - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty				
Lp.	powiat	liczba placówek	uczniowie	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0	0
2	ciechanowski	1	58	34
3	garwoliński	1	40	26
4	gostyniński	0	0	0
5	grodziski	0	0	0
6	grójecki	0	0	0
7	kozienicki	0	0	0
8	legionowski	0	0	0
9	lipski	1	103	61
10	łosicki	0	0	0
11	makowski	0	0	0
12	miński	0	0	0
13	mławski	0	0	0
14	nowodworski	0	0	0
15	ostrołęcki	0	0	0
16	ostrowski	0	0	0
17	otwocki	1	132	62
18	piaseczyński	1	62	46
19	płocki	0	0	0
20	płoński	0	0	0
21	pruszkowski	0	0	0
22	przasnyski	0	0	0
23	przysuski	1	20	17
24	pułtuski	0	0	0
25	radomski	0	0	0
26	siedlecki	0	0	0
27	sierpecki	0	0	0
28	sochaczewski	0	0	0
29	sokołowski	0	0	0
30	sztydlowiecki	0	0	0
31	warszawski zachodni	1	114	42

32	węgrowski	0	0	0
33	wołomiński	1	146	54
34	wyszkowski	0	0	0
35	zwoleński	0	0	0
36	żuromiński	0	0	0
37	żyrardowski	0	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0	0
39	Powiat m. Płock	0	0	0
40	Powiat m. Radom	2	112	75
41	Powiat m. Siedlce	0	0	0
42	Powiat m. st. Warszawa	7	710	305
suma		17	1497	722
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.				

Tabela nr 23: Liczba różnych typów domów dziecka w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Domy dziecka - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty		
Lp.	powiat	liczba placówek
1	białobrzeski	0
2	ciechanowski	1
3	garwoliński	2
4	gostyniński	6
5	grodziski	2
6	grójecki	0
7	kozienicki	2
8	legionowski	1
9	lipski	1
10	łosicki	0
11	makowski	0
12	miński	2
13	mławski	0
14	nowodworski	1
15	ostrołęcki	3

16	ostrowski	0
17	otwocki	5
18	piaseczyński	4
19	płocki	6
20	płoński	3
21	pruszkowski	2
22	przasnyski	1
23	przysuski	0
24	pułtuski	0
25	radomski	2
26	siedlecki	2
27	sierpecki	1
28	sochaczewski	1
29	sokołowski	2
30	szydłowiecki	2
31	warszawski zachodni	3
32	węgrowski	2
33	wołomiński	5
34	wyszkowski	2
35	zwoleński	0
36	żuromiński	0
37	żyrardowski	1
38	Powiat m. Ostrołęka	1
39	Powiat m. Płock	4
40	Powiat m. Radom	8
41	Powiat m. Siedlce	16
42	Powiat m. st. Warszawa	27
suma		121
Źródło: https://www.domydziecka.org . Dostęp: 12.08.2019.		

Tabela nr 24: Liczba placówek doskonalenia nauczycieli i zatrudnionych w nich nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Placówki doskonalenia nauczycieli - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	0
2	ciechanowski	0	0
3	garwoliński	0	0
4	gostyniński	1	0
5	grodziski	0	0
6	grójecki	0	0
7	kozienicki	0	0
8	legionowski	0	0
9	lipski	0	0
10	łosicki	0	0
11	makowski	0	0
12	miński	0	0
13	mławski	1	10
14	nowodworski	0	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	0	0
17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	1	2
19	płocki	0	0
20	płoński	0	0
21	pruszkowski	2	4
22	przasnyski	0	0
23	przysuski	0	0
24	pułtusi	0	0
25	radomski	1	4
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	0	0
29	sokołowski	0	0
30	szydłowiecki	0	0
31	warszawski zachodni	1	0

32	węgrowski	0	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	1	0
35	zwoleński	0	0
36	żuromiński	0	0
37	żyrardowski	0	0
38	Powiat m. Ostrołęka	0	0
39	Powiat m. Płock	2	0
40	Powiat m. Radom	4	2
41	Powiat m. Siedlce	1	2
42	Powiat m. st. Warszawa	20	185
	suma	35	209
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wykazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

Tabela nr 25: Liczba bibliotek pedagogicznych i zatrudnionych w nich nauczycieli w województwie mazowieckim z podziałem na poszczególne powiaty.

Biblioteki pedagogiczne - województwo mazowieckie z podziałem na powiaty			
Lp.	powiat	liczba placówek	nauczyciele (pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni)
1	białobrzeski	0	
2	ciechanowski	1	22
3	garwoliński	1	0
4	gostyniński	1	0
5	grodziski	1	0
6	grójecki	1	0
7	kozienicki	1	0
8	legionowski	0	0
9	lipski	1	0
10	łosicki	1	0
11	makowski	1	0
12	miński	1	0
13	mławski	1	0
14	nowodworski	1	0
15	ostrołęcki	0	0
16	ostrowski	1	0

17	otwocki	0	0
18	piaseczyński	0	0
19	płocki	0	0
20	płoński	1	0
21	pruszkowski	0	0
22	przasnyski	1	0
23	przysuski	0	0
24	pułtusi	1	0
25	radomski	1	0
26	siedlecki	0	0
27	sierpecki	0	0
28	sochaczewski	1	0
29	sokołowski	1	0
30	szydłowiecki	1	0
31	warszawski zachodni	1	0
32	węgrowski	1	0
33	wołomiński	0	0
34	wyszkowski	1	0
35	zwoleński	1	0
36	żuromiński	1	0
37	żyrardowski	1	0
38	Powiat m. Ostrołęka	1	27
39	Powiat m. Płock	1	11
40	Powiat m. Radom	1	36
41	Powiat m. Siedlce	1	29
42	Powiat m. st. Warszawa	1	44
suma		31	169
Źródło: https://cie.men.gov.pl/sio-strona-glowna/podstawowe-informacje-dotyczce-wy-kazu-szko-i-placowek-owiatowych/wykaz-wg-typow/ . Dostęp: 4.08.2019.			

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

**BARDZO
MŁODA KULTURA**
woj. mazowieckie